

Rozhoduje to, co víte

**P. Miloš Kolovratník
a antikvariátní svět**

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze

3/2019 / ročník XXIX / 29 Kč

10 Postní výzva proti lži

12 10 let hospice Duha

11 S mladými za papežem Františkem do Panamy

14 Jan hrabě Harrach – ejhle, toť šlechtic

CÍRKEVNÍ STŘEDNÍ ŠKOLA JANA BOSKA

v Praze-Karlíně

rodinné prostředí
výborná možnost uplatnění
křesťanské hodnoty

*Přijďte k nám
studovat!*

**NOVĚ
OTEVÍRÁME**

OŠETŘOVATEL

Tříletý učební obor pro
práci ve zdravotnictví

PEČOVATELSKÉ SLUŽBY

Dvouleté studium
pro práci
v sociálních
službách*

ŠKOLA DÁLE NABÍZÍ

- domov mládeže
pro děvčata
- volnočasové aktivity
- jídelnu

* možnost rozšíření kvalifikace
získáním osvědčení na výpomoc
při přípravě pokrmů a jako šič/ka

Kontakt: Vítkova 12, 186 00 Praha 8 - Karlín • tel.: +420 221 722 831 • mobil: +420 723 475 507

www.cssjb.cz

Z obsahu

- 5 **rozhovor**
Kdo chce být obdarován, musí sám umět dávat
P. Miloše Kolovratníka
- 10 **jak to vidím já**
Malá postní výzva proti lži
- 11 **mládež a víra**
Mladí za papežem do Panamy
- 12 **hospicové hnutí**
10. výročí od vzniku hospice
Duha v Hořicích
- 14 **osobnost**
Ejhle, toť šlechtic
- 18 **tradice**
Salvátorská tradice
v Chrudimi
- 21 **rodina**
Sedmikráska kvete
v Hradci Králové již 20 let
- 23 **historie**
Ocenění udělovaná
Svatým stolcem
- 29 **výročí**
P. Josef Štemberka,
farář z Lidic
- 31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává: Biskupství
královéhradecké, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce: Tiskové oddělení,
Velké nám. 35, 500 01 Hradec
Králové, tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové, č. ú. 1016004393
/5500, variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo
čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Slovo úvodem

Vysokoškolsky vzdělaná dáma na „Nově“ nevěděla, kdo se narodil ve věži poličského kostela. Zdalipak by věděla, proč je na této věži a jiných věžích kříž? V době přípravy na Velikonoce je totiž kříž ve středu pozornosti křesťanů. Poselství, které jim sděluje, je asi takové: trápí tě záhada lidského údělu, bolest a smrt. Marně to odmítáš. Zastihne to každého, i když v duši nosí touhu po věčnu. Nevinný Kristus umřel nedůstojnou a potupnou smrtí zločince na dřevě kříže, ale to nebyla tečka za jeho životem. Proto je to znamení symbolem naděje trpících. Neměj úzkost před tím, co tě v budoucnu čeká. Definitivní bude věčné jaro - jaro Zmrtvýchvstání.

Držel jsem jednou kříž před očima člověka v bezvědomí, který už na nic nereagoval. Posléze jeho oči ožily a on pohnul rty k polibku. Na to myslívám, když na Velký pátek lidé uctívají v kostele kříž. Najdeme ho na hrobech našich předků a na rozcestích v přírodě. Učitel v bavorském Pfaffenhofenu si soudně vymohl, aby se při jeho hodině kříž ze třídy odstranil. Nebude mu ale vadit kříž u cesty, po které půjde? Nebo na věžích nad městem? Nebo na řetízku na dívčí hrudi?

P. Jan Rybář

9. ročník sledování unikátního slunečního úkazu v Sedlecké katedrále

ROVNODENNOST
SPRING EQUINOX

Musica Poetica
20.3. 2019 17.00

SEDLEC
www.sedlec.info

Komorní barokní soubor Musica Poetica uvádí tematický program
koncert Barokní ženy

Výtěžek z dobrovolného vstupného bude věnován stanici paliativní péče v rámci LDN Nemocnice Kutná Hora

Kdo chce být obdarován, musí sám umět dávat

Březen měsíc knihy. Slogan, který starší generace pamatují v každoroční kampani na podporu prodeje knih. Ne náhodou tedy i v letošním březnu nabízíme následující řádky plné myšlenek o knihách jako zdroji vědění a inspirace. V České Třebové vzniknul nedávno **křesťanský on-line antikvariát**, který zprostředkovává nákup a prodej rozličných tiskovin. Na důvody proč vzniknul a na principy jeho fungování jsme se zeptali jeho zakladatele **P. Miloše Kolovratníka**.

„Předpokládám, že ten, kdo se začne zabývat životem knih, musí mít sám knihy hodně rád.“

Pokud vynechám to, že u nás doma jsme četli nahlas první knížky pro děti, pak musím začít u naší obecní knihovny. V neděli po mši šli muži do hospody a ostatní mohli jít buď domů nebo do obecní knihovny, kde se půjčovaly knížky. Já byl teprve na prvním stupni základní školy, a tak mi pan knihovník musel pomáhat, čemu bych mohl v té dospělácké knihovně trochu porozumět. Už nevím, co jsem četl, ale pamatuji si ty obalené knihy s razítkem „Obecní knihovna v Rybné nad Zdobnicí“. Když jsem později začal jezdit na druhý stupeň ZŠ do Vamberku, mnoho volného času, než mně jel autobus nebo vlak, jsem trávil v městské knihovně. A protože dětskou knihovnu jsem měl poměrně brzo přečtenou, začal jsem chodit i do oddělení pro dospělé. Školní taška na záda má mnoho praktických výhod, a v tomto případě mně pomáhala přemístit poměrně velké množství vypůjčených knížek domů, a následně opět zpátky.

„Stal jste se knězem. Musel jste tedy přečíst už jen kvůli tomu velké množství knih a také se vám dostaly jistě do rukou díky tomu knihy vzácnější.“

V době, kdy jsem sloužil i jako okrskový ústeckoorlický vikář, využil jsem práva a povinnosti daných kodexem církevního práva, kdy je vikář zodpovědný za písemné prameny ve svém vikariátu. Trápilo mě, když jsem viděl, jak se církevní věci ztrácejí, jak k nim mnohdy není ve farnostech vztah, a tak jsem zašel za tehdejšími královéhradeckým biskupem Dominikem Dukou, aby se s tím něco udělalo. A tenkrát jsem mimo jiné pochopil, že biskup, stejně jako kněz ve farnosti, může dělat jen to, k čemu najde spolupracovníky. Vyhledal jsem tedy k sobě erudované pomocníky, kteří zinventarizovali nejprve fary v rámci celého vikariátu, a posléze i vikariáty rychnovský a litomyšlský a velkou část vikariátu Jičín a dále i některé fary, které se v té době prodávaly. Inventarizace zahrnovala jak historické knihovny, tak archivní materiály. Když biskup Dominik viděl dobrý výsledek práce, uzavřela se na základě výsledků smlouva se všemi oblastními archivy, se kterými má naše diecéze co do činění, a ty nám naše farní písemné prameny opatrují.

„To musela být zdlouhavá, ale velmi objevná práce.“

Otevřel se mně tím zcela nový pohled nejen na českou kulturu, ale především na

tu církevní. Objevil jsem mnohé církevní autory 16. až 18. století, objevil jsem kulturu knihtisku a podařilo se zachránit nejednu vzácnost. Např. při rychlém vyklízení jedné fary to byl ručně psaný misál z 15. století, který nemá široko daleko obdoby. Nejvzácnější jsou však pro mě z té doby vztahy a krásní lidé, které jsem skrze svět knih mohl objevit. Třeba Jiří Fogl ze Žamberka – známý jako knihvazač faksimile Kodexu gigas. Poctivá stará škola, lidský, nádherný člověk. Nebo režisér Ján Šuda, který mně přizval k natáčení filmu *Tři bible, dva osudy, jedna láska*. Seznámili jsme se blíže, a já jej mohl po letech skrze svátost smíření vrátit do společenství církve. Říkával, že má rád kněze, kteří kromě teologie rozumí ještě jinému oboru. Zapomenout nesmím ani na Radomíra Slovika, současného děkana fakulty restaurování v Litomyšli, u kterého jsem si nechával restaurovat knihy. Jednou jsem se ho ptal, co budu dlužný. A on mi s úsměvem odpověděl: „*Nic, ale oženíte mě*“. A tak se i stalo. Se svojí ženou Hanou měli svatbu v českotřebovské rotundě sv. Kateřiny. Jsem vděčný za toto sdílení společného pohledu na život. A mohl bych ve výčtu zajímavých osobností pokračovat. Některé jsem pokřtil, některé sezdal. Sám Hospodin mě chránil, aby nešlo jen o knihy nebo umění, ale především o jeho lid.

77 Měl jste snad strach, aby vás knihy nepohltily příliš?

Ohledně vzniku antikvariátu a jeho právního zakotvení jsem měl několik setkání s pracovníky našeho biskupství. Dlouho jsem sám sobě kladl otázku, nakolik to vše je moje pokušení nebo obdarování. Ale vím, že je zde vícero kněžských osobností, které své kněžství s literaturou a uměním hezky skloubily. Můj velký obdiv mají např. pražský světitel arcibiskup Antonín Podlaha se svým fenomenálním soupisem pražské arcidiecéze. Anebo náš královéhradecký biskup Josef Doubrava, který byl kunsthistorik a který svoji sbírku daroval městu Hradec Králové. O tom se možná málo ví. A Josef Cibulka ze sousedního Ústí nad Orlicí? Jeho soupis památek Lanškrounska je dodnes základním pramenem v odborné literatuře.

77 Takže souvislá a logická paralela až k založení antikvariátu?

Na začátku tohoto roku dostal můj vztah ke knihám ještě zcela jiný rozměr. Jediná románská rotunda v naší Královéhradecké diecézi, rotunda sv. Kateřiny v České Třebové, si vyžadovala důstojné zázemí. A tak jsme založili v roce 2012 spolek Přátelé Jeunesse Lumiere, z.s. a zakoupili dům v jejím těsném sousedství, abychom uskutečnili jeho zásadní a rozsáhlou rekonstrukci. A protože musíme dostat všem finančním závazkům s tím spojeným, založili jsme nedávno antikvariát, jehož výtěžek je určen právě na tento projekt.

77 Proč právě křesťanský antikvariát?

„Člověk má dělat to, co umí a čemu rozumí“, říkával Jan Werich. Na druhé straně antikvariátní zboží je něco, co souvisí s kulturou, a ta se od církve očekává. Představte si, že bychom chtěli prodávat mince, šperky nebo auta. To by si o nás udělala veřejnost podivnou představu ještě dříve, než bychom začali cokoli

dělat. Ale knihy a vzdělanost, to k životu církve patří, lidé to očekávají a rozumí tomu.

77 V čem se tedy ten váš liší od běžných profánních antikvariátů?

Především v tom, že veškeré práce s tím související konáme dobrovolně ve svém volném čase a že veškerý zisk jde na podporu rekonstrukce domu u rotundy sv. Kateřiny a pastoračních projektů Přátelé Jeunesse Lumiere z.s.

77 Vzhledem k výše řečenému předpokládám, že se nebudou nabízet k prodeji vzácná díla. Takže jaká vlastně?

Sbírat staré tisky, rozumějme knihy do 18. století, je v dnešní době záležitost motivovaných sběratelů. Touto cestou nechceme jít. Jednak sehnat tyto staré tisky je dnes poměrně těžké, a pak nechceme upadnout do podezření, že vyprazdňujeme církevní inventáře. Stejně jako jinde, vše

◀ Dějiny světa do roku 1619 s 328 mědirytinami od M. Meriana

◀ Život mezi bednami knih přináší radost i starosti

(Občas se na antikvariátním trhu objeví skutečné rarity

musí být průhledné a mít doklad o svém původu. Předmět naší nabídky je do velké míry určen i našimi dárci a podporovateli. Takže předmětem našeho prodeje je spíše běžný antikvariátní sortiment, i když v něm můžete nalézt i věci lepší a dražší.

77 Jakým způsobem antikvariátní zboží získáváte?

Z převážné většiny jde o dary jednotlivců, kteří jsou srozuměni s tím, že podporují dobré dílo. Přijímáme nabídky pozůstalostí, knih, pohledů, grafik, reklamních materiálů, plakátů, fotografií, svatých obrázků, prospektů, filatelie, jízdenek, průkazů, dopisů, novin, časopisů, obrazů apod. Pokud by chtěl někdo využít našich služeb, může se ozvat na: antikvariatct@seznam.cz nebo zavolat na telefonní číslo 739 349 060.

77 Kdo vlastně stanovuje cenu uměleckých děl, knih a dalších artefaktů? Čas? Poptávka a nabídka?

Tím, že jsou knihy a časopisy dostupnější, je možnost porovnání cen u stejného předmětu snadnější. Poptávka je nevyzpytatelná a mění se. Vezměte si např. dnešní zálibu v prvorepublikovém umění nebo stylu retro. Dnes lidé utratí rádi hodně korun i za některé komiksy, ABC nebo čtyřlístky anebo i 50 let staré školní učebnice. Sbírají se různí autoři, limitované edice, luxusnější provedení, vazby, místopisy atd... Někdy se cena vyšplhá, protože se o nějakou věc přetahuje vícero zájemců. Jindy naopak cena zůstane nízká, protože je zájemce jenom jeden. Jako u všeho rozhoduje četnost, kvalita, počet zájemců. Např. u grafik záleží na autorovi, kvalitě tisku, signatuře, počtu výtisků atd. Svoje

kouzlo má, když předmět vlastnila nějaká známá osobnost.

77 Takže příběh věci.

Na stole mám jeden svatý obrázek Panny Marie Sedmibolestné, jehož normální hodnota se pohybuje v řádu cca 10 Kč. V horní části je text „*Za hlasem Tvým jsem, Pane, šel, dej sílu duši mé.*“ A ve spodní části: „*Památka na novokněžské požehnání P. Josef Toufar. L. P. 1940.*“ Je jasné, že tento svatý obrázek nikdy nebude předmětem prodeje...

77 Jakým způsobem českotřebovský křesťanský antikvariát po technické stránce funguje?

V podstatě to znamená knihy a další věci roztrždit, předběžně ohodnotit, nafotit a vystavit na aukčním portálu s větším

či menším popisem. Po zdárném prodeji knihy zabalit a odeslat kupujícímu. V tuto chvíli jsme upustili od tvorby vlastních webových stránek a zřídili jsme doménu pod aukčním portálem Aukro. Touto cestou šly i některé velké antikvariáty v zahraničí. Jsme na začátku, uvidíme. Na Aukru nás najdete pod jménem uživatele „PJL“.

77 Jaké časové období je pro vás zajímavé?

Od Guttenberga až po březen 2019.

77 A co když někdo nabídne opravdovou vzácnost?

Někdy to lidé vědí, někdy ne. Poctivost antikváře je v tom, že zná spravedlivý procentuální poměr, který může dotyčnému

nabídnout. Vzácné věci patří do aukčních síní, a i o tom by měl být rozhovor s tím, kdo je nabízí. Stalo se mně, že jsem učinil takové odborné posouzení, že pak dotyční vícekrát řekli, že si o dalším postupu rozhodnou sami. Vždy musí být respektováno vlastnické právo. A jestli finance pomohou nám, nebo na jiném místě v církvi, je z tohoto pohledu jedno. Jsme jedna rodina. Jen mi bylo líto, když se někde objevili překupníci, kteří vlastníkům neznalým hodnoty věci nabídli pár korun, a pak se smáli, jak jsou lidé i v církvi hloupí. Tohle mně vždy vadilo. Běžný antikvariát se ale s opravdovými vzácnostmi setkává opravdu zřídka.

77 Co je v té celé věci zásadní?

Profesionalita a důvěryhodnost. Ty by měly jít vždy spolu ruku v ruce.

77 Dá se říci, že jde vlastně o záchranu vzácných knih a dalších tiskovin, které vlastně dále poslouží dobré věci?

Částečně ano. V současné době máme připravené dvě velké krabice ručně psaných not z počátku minulého století, o které má zájem jedno regionální muzeum. A protože jde o muzeum malé s malým rozpočtem, tak noty darujeme. Vše se nedá převést na peníze. A kdo chce být obdarován, musí sám umět dávat.

77 Stál někdo na počátku u vaší lásky ke starým, hodnotným věcem?

Vlastně to vše začalo s mým předchůdcem ve farnosti děkanem Františkem Kettnerem, který se mě, sám filatelista, snažil uvést do světa známek. Poměrně brzy jsem zjistil, že ve světě filatelie se nedá každému důvěřovat a že je zapotřebí leccos nastudovat. Rozhoduje to, co víte. Protože však člověk nemůže vědět všechno, potřebuje mít slušný antikvář seznam důvěryhodných odborníků i z jednotlivých oborů.

77 A vy sám už svoje zkušenosti předáváte mladší generaci? Stojí o to vůbec někdo v dnešní době, která je zahlcena informačními technologiemi?

Řekl bych, že lidé stále chtějí číst, že mají smysl pro krásu i tradiční hodnoty, že se nebojí utratit pár korun za kulturní statky. Mám radost, že nám dnes vyrůstá nová generace, která má vztah k historii a umění a mnohdy má už i obdivuhodné znalosti. Také mám radost, že setkávám velkodušné lidi, že stále platí, že mnozí lidé rádi podpoří dobrou věc darem. Dárce a někdy i jejich dary svěřují do bohoslužby během volného pondělního dne. Aby vše bylo čitelné před Boží tváří a Bohem požehnané. Těším se ale, až budeme mít další dobrovolné spolupracovníky, které budu moci zaučit a předat jim zkušenosti. I když se ve světě knih a antikvariátního zboží pohybují rád, přece jen tím nejvzácnějším je lidská duše a životní osudy těch, které jako kněz setkávám.

Tělo – chrám ducha aneb smích napomáhá zdraví

Ne nadarmo se říká, že smích je kořením života. V newyorské nemocnici Bellevue se už před mnoha lety stalo zvykem, že ji jednou v roce navštíví cirkus se všemi klauny, artisty nebo i se zvířaty. Nemocné děti právě tak jako dospělí navštěvují podle možností cirkusová představení, kde z úžasu nad výkony artistů a klaunů zapomenou na vlastní bolest i nemoc. Lékaři potvrdili, že léčebný proces u pacientů v týdnu, kdy byl u nich cirkus, byl mnohem příznivější než jindy. Řada lékařů zkoumala vliv smíchu na různé tělesné orgány. Ukázalo se, že smích celou řadu orgánů mechanicky přímo rozechvívá. Ze zdravotního hlediska je to žádoucí. Při smíchu se zvětší činnost bránice, plochého tenkého svalu oddělujícího dutinu hrudní od dutiny břišní. Je jedním z hlavních dýchacích svalů. Bránice se při smíchu stahuje a natahuje, přitom vykonává masáž na sousední orgány; v dutině hrudní na srdce a plíce a v dutině břišní na játra, slinivku břišní, žaludek a částečně na střeva. Smích během jídla mechanicky povzbuzuje činnost zažívacích žláz, jídlo chutná lépe, zpracovávání potravy je v těle intenzivnější. Prospívá to celému tělu. Člověk, který se musí stále nad něčím hněvat, má v odtučňovací kúře lepší výsledky, než člověk, radostný, který se umí smát od srdce. Těm veselým jde jídlo zkrátka více duhu. Smích také přivádí k plicím více kyslíku. Takové důkladné provětrání našemu organismu jen prospívá. Při smíchu člověk nadechne dvakrát tolik vzduchu a směje-li se od srdce, pak ještě více. Smích podporuje srdeční činnost, avšak dlouhodobý smích může srdce i příliš namáhat. Mechanické působení smíchu a jeho zdravotní účinky jsou značné, přesto však nejsou rozhodující.

Mnohem větší roli hraje duševní rozpoložení. Už podle vnějšího vzezření poznáváme, jak radostná nálada působí na lidské tělo: oči září, srdce bije rychleji, myšlenky se vybavují volněji a radostněji, ustarané čelo se vyjasňuje. Mrzutému, nevrlému člověku vážně srdeční tep, namáhavě se mu zvedá sevřená hrud', myšlenky se mu vinou bez rozmachu. V radostné náladě se zvyšuje duševní výkonnost. Veselé děti bývají lepšími žáky než děti, které sedí ve školní lavici mrzuté nebo které jdou kolem hřiště se smutným obličejem. Lékaři dávají často malou naději uzdravení nemocnému, kterému chybí vůle k životu, chuť být zdravý. Spánek radostného člověka je vydatnější a zotaví lépe než spánek utrápeného. Psychologové a neurologové zdůrazňují, že duševní rozpoložení, ve kterém jde člověk spát, pokračuje i ve spánku. Před spaním bychom neměli postrádat pravou radost a tichý úsměv. Pak klidně usneme.

Na starých kamnech v jednom selském stavení byl nápis: „Ze všech starostí, které jsem si dělal, bylo hodně zbytečných, ale každý úsměv, kterým mě potěšili moji přátelé, mě udělal mladším a prodloužil mi život o týden.“ To není vůbec špatná rada – smát se starostem. Děláme si opravdu mnoho zbytečných starostí a tím si ničíme zdraví. Radostná nálada nám vrací duševní rovnováhu. Jak často se zasmějeme nad věcmi, které nás přiváděly k zoufalství. Uvědomělý, přirozený smích, či dokonce i strojený smích, který nejde až tak úplně od srdce, nám pomáhá přenést se přes těžké situace. Člověk, který má mizernou náladu a je ve špatném duševním rozpoložení, a přesto se dokáže přimět, aby se smál, měl úsměv na tváři, mluvil přívětivě a měl veselý spád řeči, překvapeně zjistí, že dostal skutečně dobrou náladu a přivedl k radostné náladě i druhé.

Žádný člověk nedokáže zcela změnit svou povahu. To je pravda. Ale když pozná, že těžko překonává problémy života, tak mu jistě neuškodí, když si vezme pořádnou porci smíchu nebo alespoň sklenku úsměvu. Vždyť někdy užíváme také léky, o kterých nemáme valné mínění a které nakonec přece jen zaberou. Ne nadarmo zaznamenala Bible již před mnoha staletími: „Radostné srdce rány hojí, kdežto ubitý duch vysušuje kosti“. (Př 17,22)

Převzato z časopisu Znamení doby, roč. 1985)

(Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Daniel Vicha

Katolické speciality

Katolicismus je krásný, bohatý a hluboký – ale ve své „speciálnosti“ i nepřístupný a nápadně odlišný od jiných vyznání. Mnoho lidí se v jeho hloubce topí... A právě těm, kdo jsou z katolické jinakosti spíše rozpačiti než nadšení, přichází na pomoc tato knížka. *Brožovaná, 129 Kč*

Madeleine Delbrelová

Člověk mezi vírou a ateismem

Jak žít víru ve společnosti, která s Bohem v každodenní realitě nepočítá? Co mi může dát osobní vztah ke Kristu při střetu s praktickým ateismem? Úvahy Madeleine Delbrélové o křesťanství v dnešním světě jsou mrazivě přesné, hluboké a zároveň povzbudivé. *Brožovaná, 239 Kč*

(Knižní tipy**Nakladatelství Portál**

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00
Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Marshall B. Rosenberg

Nenásilná komunikace a moc

V institucích, společnosti i rodině

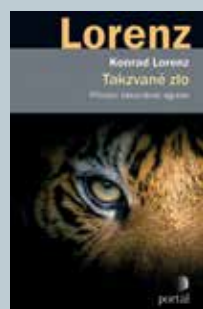

Nenásilná komunikace zná dva koncepty moci: moc nad někým a moc s někým. Rosenberg rozebírá různé kontexty moci, např. politiku, podnikání, školu nebo rodinu. Zabývá se i mocí empatie a jejím vlivem na lidské zdraví. Kniha nám jednoduchým jazykem ukazuje, jakým způsobem si teoreticky i prakticky osvojit moc, jejíž síla spočívá v tom, že jednáme v souladu a společně s druhými. *Brož., 152 s., 213 Kč*

Konrad Lorenz

Takzvané zlo

Přírodní zákonitosti agrese

Nejznámější a nejkontroverznější kniha Konrada Lorenze, který se v ní zabývá tématem agrese. Dílo neodmyslitelně patří ke klíčovým textům etologie. *Brož., 288 s., 379 Kč*

Malá postní výzva proti lži

Většina tohoto měsíce je ve znamení postního období, které nás převede do největších svátků v roce – do Velikonoc.

Je obvyklé, že půst vnímáme jako čas, kdy bychom se měli podívat do svého duchovního života a udělat jakousi rekapitulaci, při které si uvědomíme nejčastější chyby nebo závislosti, měli bychom si něco vybrat a konkrétně se zaměřit na nápravu, popřípadě se podívat na to, co nejvíc zanedbáváme a pokusit se to napravit. Vše má být jakýmsi restartem, novým začátkem. Ostatně jaro jako takové nás k tomu vyzývá už po přirozené stránce, kdy vše v přírodě, zdánlivě bez života, znovu projevuje svou vitalitu...

Už přestanu tolik jíst, omezím kafe a užívání všech chytrých médií, budu se víc modlit, chodit na mši sv. občas ve všední den, konečně odepíšu na všechny maily, začnu víc navštěvovat nemocnou tetu...

To vše je chvályhodné. Jde ale o to, abychom ve zlepšení svého života neviděli cíl (to by byl novodobý farizeismus – myslet si, že výkonem zajistím svou spásu), ale prostředek k tomu, abychom měli vnitřně k Bohu blíží než dosud, abychom Velikonoc prožívali pravdivě, aby i náš duchovní život prošel znovuzrozením....

Právě si pročítám knihu Sirachovec. V 7. kapitole jsem narazil na tyto verše: *Za žádných okolností se neutíkej ke lži, zvyknout si na ni nevede k ničemu dobrému* (v. 13) a *nezahazuj se před davem* (v. 7).

Zde mne napadla inspirace k jedomu opravdu aktuálnímu postnímu předsevzetí... protože – zvykat si na lži nevede k ničemu dobrému... S tím snad souhlasíme všichni. Teoreticky. Ale jak je to v praxi?

Mám velkou obavu, že v běžném životě jsme neustále zahlcováni všelijakými informacemi nebo spíše dez-informacemi z různých médií a je pro nás čím dál těžší rozlišit, co je pravda a lež, co je dobrá rada a co je manipulace, co jsou pojmy a co jen dojmy. **Žijeme v době, kdy se nenaslouchá** skutečným odborníkům a seriózním politikům (nádává se jim elitáři), koneckonců fakta jsou nudná, emoce jsou zajímavější, takže slovo mají celebrity a ti, co umějí bez uzardění lhát a mlžit, ale jsou zábavní a oslovují davy.

Je mi velmi smutno z toho, že nejen naše duše a vzájemné vztahy, ale **celá naše společnost potřebuje pořádnou postní očistu** a my to nevidíme. Až příliš jsme si zvykli na lži a polopravdy, tak rádi nasloucháme nereálným slibům, tak snadno si necháme vsugerovat strach z něčeho, co tu není a přestáváme se bát skutečných hrozeb, ostatně i naše hříchy si omlouváme jako nedokonalosti nebo nemoci...

Co dělat? Nedělám si iluze, že každý katolík po večerech sleduje jen TV Noe a poslouchá Proglas. To jistě není povinné. Ale místo lákavých bulvárních novin a televizních stanic, pochybných webů si raději otevřeme dobrou knihu (kdy jsme naposledy přečetli celou knihu?). Nebudme líní a naučme se hledat informace na skutečně věrohodných zdrojích, budme zdravě kritičtí, diskutujme a budme otevření, nechtějme být součástí davu, nebudme tak snadno manipulovatelnými. Budme prostě lidmi, kteří jsou povoláni ke svobodě a zodpovědnosti, tedy křesťanské dospělosti ... **zvykněme si na to, že celý život budeme muset o pravdu usilovat, ale to vede k dobrému...**

Všem přeji požehnaný půst.

Za papežem do Panamy

„Další setkání v roce 2019 bude v Panamě!“ ozvalo se z úst otce Františka v závěru **celosvětových dnů mládeže** v Krakově.

Byla jsem tam tehdy a v té chvíli si pomyslela, že do Panamy se opravdu nepodívám – moc daleko, moc drahé, bude to v zimě, tedy školní povinnosti. Ale to jsem ještě netušila, že...

O dva roky později na jaře mně a Kátě Voglové volá P. Jan Barborka a ptá se, zda bychom nechtěly jet do Panamy, že by chtěl někoho z našeho vikariátu nominovat a s kněžími mu přispět na cestu. Takže, vzhůru do Panamy, země diametrálně rozdílné od České republiky.

Teplo, exotika, otevřenost a pospolitost místních obyvatel, „mañana style“, energie, nadšení, zelené banány plátanos na všechny způsoby, nezapomenutelné zážitky, papežova krásná slova, povzbuzení... Tak bych mohla opravdu velice stručně shrnout moje dojmy z celého pobytu ve střední Americe. Když jsem letěla letadlem a přemýšlela jsem, co mě vlastně čeká, nedokázala jsem si odpovědět. Připadalo mi všechno tak vzdálené a jiné, byla jsem tak napjatá a zvědavá, co vše přijde. A dočkala se. Celých čtrnáct dní jsme poznávali kulturu místních obyvatel, která se tak liší od té naší. Setkávali jsme se zde s obrovským přijetím všech lidí, otevřeností. Energie, pohyb, tanec, to vše je pro Panamce tak přirozené a všechny tyto prvky využívají i ke chvále Boha a k samotnému prožívání liturgie.

Na těchto velkých setkáních se mi líbí jednotný smysl, společný důvod, proč jsme se sešli, proč jsme přijeli ze všech koutů světa. Jistě každý měl důvody různé, ale troufám si tvrdit, že u každého bylo alespoň jedním z důvodů cokoliv spojeného s vírou, se vztahem k Bohu, povzbuzením na cestě života, zkrátka nějaká hlubší dimenze než jen cestování. Jak papež František řekl ve své úvodní katechezi: „*Přicházíme z různých kultur a národů, mluvíme různými jazyky,*

nosíme různé oděvy. Každý z našich národů prožil za jiných okolností různé dějiny. Čím vším se různíme! Nic z toho nám však nezabránilo setkat a být šťastní společně. Je to možné, protože víme, že existuje něco, co nás sjednocuje – Někdo, kdo z nás činí bratry.“ Přesně tak jsem to vnímala v Panamě také. I když si člověk vzájemně nerozuměl, stejně měl něco společného a ten stejný jmenovatel není jen tak něco, jedná se o víru v Boha a to lidi sblíží, ať chceme nebo ne. Oslovilo mě velmi papežovo časté vybízení k přítomnosti. Slovo **TEĎ** zaznělo několikrát v jeho promluвах. Je pravda, že se často uchylujeme spíše k budoucnosti, zabýváme se tím, co bude, máme strach z toho, co přijde. Důležité ale je, jak žijeme **TEĎ**. Četla jsem jeden vtip, který říká, že nejvíce Boha pobavíme, když mu svěřujeme své plány do budoucna. A je to pravda, ON s námi má své plány a my, když mu otevřeme svoje srdce a dovolíme mu do nich vstoupit, nemusíme se bát, že v těch plánech nebudeme šťastní. A proto je zbytečný strach z budoucna, žijme přítomností. Líbila se mi také slova o konkrétní Boží lásce a o všedním Bohu. Mám pocit, že

spoustu lidí má stále vztah k Bohu takový formální, možná nás k tomu vede i formální vnímání církve, někdo ji vnímá jako instituci, má z ní respekt. Což do určité míry je svým způsobem dobře, na druhou stranu Bůh je tu pro nás, přišel se stát naším přítelem, naší nejbližší osobou, Svatý Otec říká: „*Blízký a každodenní Bůh, přítel a bratr nás totiž žádá, abychom se učili blízkosti, všednosti a především bratrství.*“ Myslím, že nás František chtěl povzbudit k tomu, abychom se nebáli vnímat Boha, Ježíše Krista jako našeho „partáka“, kterému mu můžeme říct, vše, protože on nás pochopí, vždyť i On byl člověkem na zemi.

Celé setkání se neslo v duchu Mariiných slov: „*Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle Tvého slova.*“ Toto motto se objevilo v hymně, Svatý otec ho několikrát zmínil i ve svých promluвах. Musím říci, že jsem si dřív ani neuvědomovala sílu těchto slov, vím, že měly velký význam, ale nějak jsem to nepocítovala. Avšak když jsem pak zpětně četla slova otce Františka, došlo mi, jak vlastně Maria byla opravdu odvážná mladá dívka, která do „toho“ šla a řekla své ANO. Papež krásně řekl v jazyce dnešní doby, že se Maria stala největší influencerkou na světě. Protože její ANO změnilo svět. František nás vybízí, abychom i my řekli své ANO. A přestože se to omílá pořád dokola a možná máme pocit, že my přece nic nezmůžeme, co bychom mohli dokázat, mě tato slova nutí přemýšlet a myslím, že když své ANO řekneme, opravdu se nám bude kráčet lépe.

10. výročí od vzniku hospice Duha v Hořicích v Podkrkonoší

V březnu 2019 to bude rovných deset let od vzniku Domácího hospice Duha – prvního domácího hospice v Královéhradeckém kraji. Přestože se to nezdá jako dlouhá doba, uvědomujeme si, jak moc se během těch let změnilo.

Nemyslíme tím pouze růst naší organizace nebo počty pacientů a rodin, kterým jsme poskytovali naše služby. Změnilo se především něco v celé společnosti. V době, kdy se rodila Duha, byla zařízení LDN přeplněna umírajícími pacienty a po celé zemi se hlasitě volalo po zavedení eutanazie, aby člověk mohl důstojně zemřít. Jsme rádi, že se během těch

deseti let prosadil v ČR jiný systém, který nejenom umožňuje člověku důstojně zemřít, ale rovněž i důstojně žít před smrtí. Díky tomu dnes nevodíme naše pacienty do místnosti se smrtící injekcí, ale tam, kam patří – do jejich domovů – do společnosti jejich nejbližších. To je domácí hospicová péče, to je kultura života. A my jsme nevýslovně vděční, že jsme k této kultuře mohli přispět svým vlastním dílkem.

Abychom však byli spravedliví, musíme též říci, že se změnilo sice mnoho, ale nezměnilo se toho dost. Zdravotní pojišťovny se i nadále zdráhají proplácet

naši péči. Na mnoha místech ČR jsou stále oblasti, kde je domácí hospicová péče obyvatelům nedostupná. Desáté výročí tak pro nás není vavřínem, na kterém bychom chtěli usnout. Chceme i nadále iniciovat a podporovat vznik nových domácích hospiců v ČR. Především prostřednictvím zakladatelky našeho hospice – Jany Sieberové – neustáváme v přednáškové, publikační a edukační činnosti o perspektivách a výhodách domácí hospicové péče. A samozřejmě nezapomínáme ani na náš region, kde naše služby dále rozvíjíme. Na konci roku 2018 jsme opět dovybavili naši hořickou půjčovnu zdravotních a kompenzačních

Ekumenická lesní škola, Ř. k. farnost Skuteč a Junák – český skaut, středisko Ležáky Skuteč, z. s.
zvou všechny skauty i širokou veřejnost na

III. VZDĚLÁVACÍ SEMINÁŘ VĚDA, VÍRA, SKAUTING

Sobota 23. března 2019

Vstup otevřen od 8:30

Kulturní klub Skuteč, Rubešova 525

Registrovat se můžete do 23.3. na webových stránkách: <https://els.skauting.cz/seminar/skuteč/>, kde naleznete potřebné informace. Účastnický poplatek ve výši 70 Kč se hraje na místě. Na stránkách lze také objednat sobotní oběd přímo v KKS za 70 Kč a ubytování z pátku na sobotu za 50 Kč.

9:00 Mše svatá
JOSEF GLOGAR – KRAKY

12:30 Oběd

17:30 Závěr semináře

10:00 - - - - - 11:30
Osudy židů v terezínském ghettu
MICHAELA VIDLÁKOVÁ

Narodila se v roce 1936 a jen kvůli jejímu původu byla společně s rodinou transportována nacisty do Terezína.

11:30 - - - - - 14:00
Skaut ve sněmovně
MARK VÝBORNÝ

Pedagog, politik a nyní poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za KDU-ČSL. Jeho mottem je, že politika musí být postavena na slušnosti, poctivosti a pracovitosti.

14:00 - - - - - 16:00
Skruté příběhy z let 1939 – 1948
JÍŘÍ PADEVĚT

Ředitel nakladatelství Academia a badatel zabývající se zejména osudy lidí za druhé světové války. Je autorem knihy Průvodce protektorátní Prahou a pořadu Krvavá léta na Stream.cz.

Nevyžádané rady mládeži
MARK ORKO VÁCHA

Skaut, kněz, teolog a přednosta Ústavu etiky a humanitních studií 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Napsal knihy jako Neumělcům života nebo Modlitba argentinských nocí.

pomůcek. Otevřeli jsme ve Vrchlabí novou odbornou sociální poradnu, která od ledna 2018 slouží našim pacientům z oblasti Krkonoš. Naše zdravotní sestry najezdily v uplynulém roce za našimi pacienty 22 475 km, strávily u pacientů 1110 hodin a provedly 1006 zdravotních úkonů.

Pokud jsme hovořili o spravedlnosti, bylo by velice nespravedlivé říci, že Domácí hospic Duha je pouze naše dílo. Věříme, že přinášení nejenom zdravotní odbornosti, ale také lidskosti umírajícím pacientům, to je projekt, kterého jsme

pouze spoluúčastníky. Proto ani zmiňované desáté výročí nebude oslavou Duhy a jeho týmu. Plánovanými akcemi chceme především poděkovat vám všem, kteří jste nás během těch deseti let jakkoliv podporovali a pomáhali nám vytvářet kulturu života. Domácí hospic Duha by nikdy nebyl, není a nebude bez vás! Proto se velice těšíme, až se na některé z těchto akcí s vámi osobně setkáme a obzvláště srdečně zveme na oslavy, které se uskuteční 29. 3. 2019, od 18 hodin v Biografu Na Špici v Hořicích v Podkrkonoší.

Vaše Duha)

Jana Sieberová: Proč máme strach ze smrti? Jak zvládnout její příchod

Když člověk ztratí lidské opory, v duši se objeví touha a otázka, zda život pokračuje dál. Nejen vesmír má své zákony, i v lidském nitru jsou zákony, které nám ukazují touhu po životě, který smrtí nekončí. Tato touha je vlastní každému lidskému srdci. Potřebujeme lásku dostávat, ale máme potřebu ji také dávat, a to do svého posledního výdechu.

Člověk je určen ke štěstí, a to je zcela vlastní všem lidem. Tyto skutečnosti si nemocní na konci života zvlášť silně uvědomují. Samota a opuštěnost je nejvýznamnějším znakem naší doby, ale také provokací, abychom v situaci izolace, zvlášť při umírání, něco dobrého vykonali. Mou první odpovědí na utrpení, se kterým jsem se setkávala jako zdravotní sestra v nemocnici, bylo změnit nelichotivé podmínky umírajících lidí a podpořit rodiny, které by chtěly pečovat o své blízké ve svém vlastním, přirozeném prostředí.

Více než kdy jindy bych chtěla povzbudit nás všechny, zdravé lidi, abychom se nebáli vstoupit do tajemství umírání

svých blízkých. Potřebují naši lásku, ale i praktickou pomoc. Potřebují dojít k naději, jinak by jejich dosavadní život poztrácel smysl.

Jana Sieberová: Proč máme strach ze smrti? Jak zvládnout její příchod.
Nakladatelství Triton s.r.o.
info@triton-books.cz
telefon: 226 220 025
Vyšňovská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

(Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Brigitte Endresová

Jáchym a Desatero

Desetiletý Jáchym dostal za úkol naučit se Desatero, jenže nějaká příkázání pro něj nejsou zdaleka tak zajímavá a zábavná jako model letadélka, který chce spolu se svým dědou v nejbližších dnech postavit. Naštěstí je tu dědeček, který Jáchymovi ukazuje, že stavět letadélko bez návodu a žít bez Desatera je v leccem velmi podobné. Desatero zkrátka není jen nějakým soupisem příkazů, ale návodem na šťastný život od Toho, který nás za všech okolností miluje. Váz., 128 s., 225 Kč

S Marií na křížové cestě

V této křížové cestě kontemplujeme Ježíšovo utrpení spolu s Marií. Brožura se skládá z úvodní modlitby, invokací, biblických pasáží, slůvka k zamyšlení a modlitby ke každému zastavení, závěrečné modlitby a textu Stabat Mater. Dotisk, brož., 48 s., orientační cena 39 Kč

Ejhle, toť šlechtic

Byl to neobyčejný muž. Aristokrat. Evropan moderního střihu, prozíravý podnikatel, osvícený a uměnímilovný mecenáš. V obecném povědomí ten, kdo přivezl do Čech první lyže. Pan hrabě z půvabného filmu Věry Plívové-Šimkové z roku 1980 „Krakonoš a lyžníci“. **Jan Nepomuk František, český šlechtic z rodu Harrachů.**

Výpravnou monografii o jedné z významných osobností své doby uvedli do života na sklonku loňského roku v Krkonošském muzeu v Jilemnici. Autorem je dr. Jan Luštinec, tamní bývalý dlouholetý ředitel. Kniha nese název „Jan hrabě Harrach – ze života českého kavalíra“.

„Patří mu čestná pozice mezi českou šlechtou. Měl dobré srdce a přispěl k velkému rozvoji Krkonoš,“ řekl Jan Luštinec při našem setkání nad publikací, kterou vydala Správa Krkonošského národního parku, a pokračoval ve vyprávění:

Už první republika přistupovala ke šlechtě s rozpaky. Po válce se bádání a pozitivní poukazování na významné novodobé české šlechtice stalo úplně nežádoucí. Samozřejmě se vědělo, že Jilemnici měli Harrachové. To, že hrabě ve zmíněném filmu hovoří špatně, je velký paradox. Hrabě Jan považoval češtinu za svůj jazyk mateřský, říkal „mám tu čest býti synem národa československého.“ Češtinu ovládal perfektně a důsledně ji prosazoval. Na jilemnickém velkostatku byla už v roce 1860 zavedena jako úřední jazyk.

„Už před lety jsem si uvědomil, že když spravuji sídlo hraběte Jana, měl bych se s ním seznámit podrobněji. Jak jsem se tím začal prokousávat, vynořovala se přede mnou zcela mimořádná osobnost, jeden z nejvýznamnějších šlechticů 19. století,“ doplnil Jan Luštinec.

Jan měl význam pro Předlitavsko, ale také pro Slováky a Poláky. Propagoval

slovanskou myšlenku, byť nikdy nebyl panslavistou. Pro něj rakouská říše byla důležitým základem. Ve svém spisku „Spása Rakouska“ (1865) píše, že je svrchovaný čas zachránit monarchii jako velmoc, k čemuž je třeba na prvním místě budovat pevnou morálku na křesťanském základě. V jiném spise vyslovuje myšlenku, že potřebujeme politiky s čistými rukama. Uvažuje nad změnou zahraniční politiky, to za druhé. Domníval se, že Německo nám začíná velice mluvit do našich věcí, a tak bychom se

Jan Nepomuk František hrabě Harrach

měli obrátit na Francii. A pak do třetice, aby se lidé v monarchii mohli stát vlastenci, musí být provedena federalizace. A v roce 1867 varuje před rakousko-uherským vyrovnáním. Soudil, že většina lidí nebude uspokojena, ponesou to jako pocit krivdy, a to monarchii dále oslabí. Češi a Němci mají jedinou cestu, říkal. Na základě federalizace se musí smířit,

nacionalismus je cesta do katastrofy. To ovšem mnohým nacionalistům příliš nevonělo. My ale dnes vidíme, jak prorocká slova to byla. Že představoval Evropana v nejlepším slova smyslu, bylo dáno i tím, že znal řadu jazyků a příbuzensky byl provázán s řadou evropských rodů.

Byť víme, že i řada šlechticů se v té době chovala nacionalisticky, on usiloval o spravedlnost a rovnoprávnost. To, co nemohl prosadit ve velkém, uváděl v život alespoň na svých statcích. Když přijedete na dolnorakouskou Roravu (Rohrau), která dodnes patří Janovým potomkům, a přijdete na hřbitov, uvidíte na náhrobcích řadu českých jmen. *„Tam v praxi nebylo mezi těmi lidmi napětí, protože hrabě Jan tam rovnoprávnost zavedl. Když jsem třeba četl gratulace k Novému roku, tak kdo byl Čech, podepsal se česky a u toho napsal třeba kočí. Pak tam byl někdo třeba Němec, podepsal se německy a v němčině uvedl též funkci, kterou zastával. A to samé bylo v Harrachově, totéž bylo v Jilemnici, i když tam byla naprostá převaha Čechů. Jen tak mimochodem, on také první zavedl v Krkonoších důsledné dvojjazyčné značení svých objektů, česky a německy. Předtím bylo všechno německy.“*

Z téhož pramene jsou Čechové vídeňští, jeho velká láska, pro kterou obětoval nemalé finanční částky. Dřív se nesčítalo na základě mateřského jazyka, ale na základě tzv. jazyka obcovacího, a s tím se dalo manipulovat. Samozřejmě, že když někdo žil ve Vídni, musel mluvit převážně německy. Hrabě Jan poukázal

Jan Luštinec a jeho publikace o hraběti Harrachovi

Letní sídlo Harrachů Hrádek u Nechanic

na to, že Češi tam jsou obyvatelé druhé kategorie, a nechal si je spočítat podle mateřského jazyka. Napočítali mu jich 147 tisíc! V roce 1881 publikoval v časopise Osvěta brilantní studii „Čechoslované ve Vídni“. Ptá se v ní, jak je možné, že tolik lidí nemá ve Vídni vlastní školu, vlastní kostel a spolkový život jenom velmi chabý. Jak se ti lidé mohou cítit v hlavním městě doma, jak mohou mít rádi monarchii? S tím se musí něco dělat. Jako vysoce postavený šlechtic na úrovni vévodů intervenoval u císaře Františka Josefa I., ve vládě, v parlamentu či na vídeňské radnici. A jak u něj bylo zvykem, sahál hluboko do vlastní kapsy. Např. dal bezúročnou půjčku na stavbu české školy ve Vídni. A 10 tisíc zlatých byly tenkrát nějaké peníze! Navíc veškerá rizika v případě, že by projekt zkrachoval, vzal na sebe. Školu později velmi podporoval finančně. Na koupi kostela věnoval 100 tisíc rakouských korun, to je obrovská částka. Ten kostel dodnes funguje, slouží českým bohoslužbám.

Zrod Královéhradecké diecéze je spojený se jménem pražského arcibiskupa kardinála Arnošta hraběte Harracha. Už od roku 1626 vedl s císaři Ferdinandem II. a jeho nástupcem Ferdinandem III. jednání o vzniku biskupství navazujícího na tradice Biskupství litomyšlského.

„Je to přímá linie. Novodobou slávu hrabat Harrachů založil Karel I. z Harrachu na přelomu 16.–17. století,“ vysvětluje rodové vazby dr. Jan Luštinec, a dodává: „Měl řadu dětí, byla mezi nimi také

Isabela Kateřina, druhá manželka Albrechta z Valdštejna.“ Jeden z Karlových synů byl, jak bývalo zvykem, určen pro dráhu církevní. To byl právě Arnošt Vojtěch, mimořádná osobnost. Velmi vzdělaný, kultivovaný, korunoval tři české krále, dvě české královny, třikrát volil papeže, sám byl žhavým kandidátem. Vysvětil asi 10 000 kněží a 609 kostelů. Byl odpůrcem tvrdé rekatolizace a čarodějnických procesů, pro což se dostával občas do sporu se samotným císařem. Za něj v Čechách nevzpálala jediná hranice.

„...ptal se, jak je možné, že takřka 150 tisíc Čechů nemá ve Vídni vlastní školu a vlastní kostel a spolkový život jenom velmi chabý. Jak mohou mít rádi monarchii?“

Za svého nezletilého synovce spravoval svého času půl Jilemnice a hornobranenského panství. Má proto přímý podíl na rozvoji západních Krkonoš. Hrabě Jan si kardinála Arnošta nepochybně velmi vážil. Jeho vyobrazení visí ve vstupní hale bývalého reprezentačního letního sídla Harrachů v Hrádku u Nechanic. Jan byl asi na předka patričně hrdý. Ostatně, jeho vztah k církvi byl velmi vřelý. „Ale pozor, on byl moderní katolík,

abych tak řekl. Prosazoval třeba oslavy Komenského, chopil se myšlenky cyrilometodějské. Snažil se ukázat odkaz věrozvěstů jako slovanský přínos k rozvoji křesťanství. Chtěl ho propojit se západní spiritualitou.“

Málokdo ví, že se zasloužil o stavbu kostela sv. Cyrila a Metoděje v pražském Karlíně. Hrabě Jan tam společně s otcem věnoval nádhernou kazatelnu a zpovědnice. Dodnes tam jsou a dole ve stínu pod kazatelnou je i krásná dedikace. O kostely se vůbec staral velmi dobře. Měl blízko k dvacátému královéhradeckému biskupovi Josefu Doubravovi, který ho pak také v Horní Branné pohřbíval. Oba byli vlastenci, měli vztah k umění, měli si co říct. Víme, že biskup Doubrava pobýval v Krkonoších, máme i fotografie. Nevíme, jak často se setkával s hrabětem Janem, ale osobně se nepochybně znali. Byla asi taky Harrachova práce, že Jilemnice byla v 80. letech 19. století povýšena na děkanství, což byla velká sláva.

„Mimochodem, máme u nás v kostele od hraběte krásnou Madonu. Pod ní je harrachovský znak a vedle nejsou na prvním místě, jak bývalo zvykem, sv. Václav a sv. Jan Nepomucký, ale sv. Ivan a na druhé straně tehdy blahoslavená Anežka Česká.“ Svědčí to o jeho znalosti proroctví, že „v Čechách nastane mír a pokoj i blahobyť, až dojde ke kanonizaci Anežky“.

Byl také pokladníkem Jednoty pro dostavbu svatovítské katedrály. V jeho výboru vykonal spoustu užitečné práce. A odtud

byl jen krůček k dalším kulturním institucím, kterými byly Národní muzeum a Národní divadlo. Předsedou Sboru pro zřízení Českého národního divadla v Praze byl zvolen kníže Karel Schwarzenberg. Nepobýval však v té době v Čechách, tak sbor fakticky vedl hrabě Jan jako jeho jednatel. Nechal si převést kancelář do svého pražského paláce v Jindřišské ulici a za pomoci svých úředníků rozjel práce na takové obrátky, až se to přestalo líbit Vídni. Prostřednictvím hraběte Clam-Gallase dostal pokyn, ať se rozhodne. Povede-li i nadále „ultračeskou“ aktivitu, pak ať odloží uniformu, což v praxi znamenalo nemilost u dvora. Nebo obráceně. Složitou situaci konzultoval se svými šlechtickými přáteli, s Františkem Palackým a Fr. L. Riegrem. Řešením byl kompromis. Hrabě Jan se stane jenom řadovým členem sboru, čímž bude moci pro ND působit dále. Zároveň mu ale zůstanou otevřené dveře do Vídně, což bylo pro českou stranu velice důležité. Za zmínku stojí rok 1861, kdy byla vyhlášena soutěž o nejlepší českou operu. Když se po dvou letech nikdo nepřihlásil, byl termín prodloužen. První cenu a k tomu 600 zlatých získal po dlouhém rozhodování poroty Bedřich Smetana za svou první operu „Braniboři v Čechách“. Však hned spokojeně napsal do Švédska, že na plodech svého ducha konečně snad taky trochu vydělá. Jenom na okraj. Zatímco hudba byla vysoce oceněna, odsouzen byl Karel Sabina za své libreto. Karel Jaromír Erben, také Janův velmi dobrý spolupracovník, jemuž financoval v roce 1864 třetí vydání „Prostonárodních písní a říkadel“, napsal, že libreto páně Sabinovo je slátanina na kvap.

Druhou Janovou láskou bylo Národní muzeum. Do Společnosti NM vstoupil velmi mladý v roce 1847, členem byl také jeho vlastenecky laděný otec. Záhy se zorientoval. Bylo vidět, že má mimořádný zájem a také, že není skrbílek. Roku 1862 byl zvolen kurátorem Matice české, což je dodnes sekce Národního muzea. Když ji přebíral, byla v tak zoufalém stavu, že neměla ani na zaplacení časopisu Živa. Hrabě otevřel opět vlastní pokladnu a zaplatil 1300 zlatých s tím, že když bude třeba, zaplatí i příští rok. Matici

zreorganizoval a znovu postavil na nohy. Když ji v roce 1890 opouštěl, jen kvetla. Byl zvolen prezidentem Společnosti Muzea Království českého. Dnes bychom řekli generálním ředitelem Národního muzea. Ale jakkoliv byli s Riegerem velcí přátelé a společně prosadili velikou subvenci na stavbu dnes slavné budovy, lišili se v názorech na její využití. Zatímco Rieger měl obavy, zda tak veliký dům bude čím zaplnit, hrabě Jan z toho strach neměl. Netrvalo dlouho a mohl konstatovat: „Byl tady strach, že nezaplníme tento nádherný palác, a už nám téměř nestačí.“ O tom, že z toho měl upřímnou radost a muzeum miloval, svědčí jeho vlastní slova. „Já a museum takřka jedno jsme,“ píše v jednom ze svých projevů.

**” Češi a Němci mají
jedinou cestu, říká.
Na základě federalizace
se musí smířit,
nacionalismus je cesta
do katastrofy.**

Ve stálé expozici Krkonošského muzea v Jilemnici je skleněná holbička s nápisem „*Foukaná w Nowým Světě dne 25. srpna 1843 od Jána hraběte z Harracha*“. Sklárny byly další láskou Jana Nepomuka Harracha. Ve svém podnikání navázal na strategii svého otce, ovšem rozmáchl se mnohem šireji.

Vybudoval velmi dobrý systém. Chtěl-li podporovat veškeré své aktivity, tak si na ně musel vydělat. A on byl znamenitý podnikatel. V Čechách měl dva základní majetkové celky. Základem byl jilemnický velkostatek, historicky výrazně starší, a novější celek na Hradecku, kde se dodnes těší mimořádné popularitě jeho zámek Hrádek u Nechanic. A vytvořil postupně vynikající hospodářskou rovnováhu. V Krkonoších, kde skoro všechna pole propachtoval, se soustředil na lesnictví. Reformoval ho a přivedl ke zcela špičkové úrovni. Jen tak mimochodem, lesy se v té době zavlažovaly. Tam byly kilometry dřevěných korýtek, kterými se

rozváděla voda, když jí byl nedostatek. A když bylo vody dost, tak se korýtky zahradila. Hrabě myslel daleko. Našel jsem dopis, ve kterém píše zhruba tato slova: „*Letos jsme vykáceli spoustu nemocných stromů, ale naši ptáci se teď nemají kde usadit. Proto nařizují svému personálu, aby po lesích rozmístil dostatečné množství budek, abychom ptactvo z lesů nevyhnali a neztratili užitek, který nám dává.*“ To mě nadchlo.

Mezi řadou průmyslových podniků měla zvláštní postavení vynikající novosvětská (harrachovská) sklárna. Stala se jeho opravdovou láskou. Hlinecký rodák Karel Adámek, poslanec Zemského sněmu, přední milovník muzeí, zakladatel nebo iniciátor založení mnoha z nich, se ho jednou ptal: „*Vaše Osvícenosti, jak je možné, že tu sklárnu udržíte. Přece přicházejí krizová období, kdy na ni doplácíte.*“ A hrabě odpovídá: „*Vím to, ale dopláceti budu, protože nesmím nechat padnout slávu českého skla. A navíc to dělám u vědomí toho, že zase přijdou lepší časy.*“ Každý rok je na něco dobrý a na něco špatný. Stávalo se, že vyneslo všechno, ale jindy zase polní hospodářství moc nedalo. Bylo třeba sucho, neúroda. Ale Jan měl lesní hospodářství, zpracování dřeva a jeho výnos dokázal stabilizovat hospodářství včetně sklárny, pokud měla finanční problémy. A obráceně, když přišel mimořádně úrodný rok, vynášely cukrovary, pivovary a mohly doplnit eventuální deficit v jiné oblasti. Hrabě vytvořil vyrovnaný systém, velmi odolný vůči hospodářským výkyvům. Když po vzniku republiky proběhla pozemková reforma, systém se rozpadl a není jisté náhoda, že sklárna se dostala do permanentní krize.

Hrabě Jan na světových výstavách získal za sklo čtrnáct prvních míst, zlatých medailí. Na všech světových výstavách trval na tom, aby tam vedle cizojazyčných popisek byla také informace v češtině. Vybudoval síť prodejen po celé Evropě. Sklářské výrobě opravdu rozuměl a špičkové návrhy sám schvaloval. Ty mimořádné, třeba když byly určeny pro panovnícké dvory, nebo například pro slavný vídeňský hotel Sacher, se mohly použít jen jednou, aby se zachovala jedinečnost

Ⓢ Kardinál Arnošt hrabě Harrach

Ⓢ Jan hrabě Harrach před vchodem do zámku Strkov

výrobku. Muselo být garantováno, že nikdo jiný už stejný výrobek mít nebude.

Výpravnou monografii, nad kterou jsme se sešli, nazval její autor dr. Jan Luštinec, jak už řečeno, „Jan hrabě Harrach – ze života českého kavalíra“. Při našem setkání jsem se samozřejmě nemohla nezeptat proč.

„Proč kavalír? Patřil k lidem, kteří mají obrovské charisma, přirozenou noblesu. Jan Neruda nebyl milovníkem šlechty, ale o hraběti napsal překrásný text. Mimo jiné v něm píše, že máme spoustu šlechticů, ani nevíme, jak je máme správně psát. Ovšem když se řekne Harrach, ví to každý, každý ho zná. Vlastně bych ani nemusel psát žádné chvalozpěvy. Stačilo by, kdybych napsal Jan hrabě Harrach, ejhle, toť šlechtic. Šlechtic rodu i ducha. To Neruda zřetelně pocítil.“

Janovo kavalírství se projevovalo i ve vztahu k vlastní ženě. Měl dvě manželky. První, Marie Markéta, rozená princezna z Lobkowicz, byla velmi půvabná a on ji nesmírně miloval. Když spolu chodili, píše v jednom dopise „... od rána chodím, byl jsem snad už stokrát dole u dveří, jestli přišla pošta. A teď přišel tvůj krásný dopisek a já se asi zblázním radostí.“ To byla

obrovská láska, její předčasnou smrt, zemřela v 33 letech, velmi těžce nesl. Je pochována v Horní Branně u Jilemnice v rodinné hrobce. Když měla být spuštěna do hrobu, poklesnul na rakev a usedavě plakal. Marie Markéta byla jeho životní láska, on se k ní stále vracel. Když se znovu oženil, myslím spíše pod tlakem okolí, se svou druhou ženou nenavázal zdaleka tak dobrý vztah. Navíc ona byla z okruhu císařovny Sissi, zvyklá na zjemnělý život. On byl praktik, potřeboval neustále pracovat, tak trochu workoholik, řekli bychom dnes. Velice pečlivě se staral o svoje děti, měl jich devět. Jedno zemřelo při porodu, druhé jako malé. Jeden syn byl postižený, je úžasné, jak se o něj staral.

Sám vyrůstal na přání svých rodičů v českém prostředí. Znalost jazyků a široký rozhled byly samozřejmostí. Na Hrádku se pohyboval v době, kdy se zámek stavěl. To, že viděl, jak se buduje šlechtické sídlo, byla jistě úžasná zkušenost. Jilemnický zámek nechal velmi citlivě upravit. Stejně základy chtěl pro své děti, proto jim zajišťoval vynikající vychovatele. Jeho syn Otto, budoucí dědic statků, měl za vychovatele spisovatele Julia Zeyera. „Zůstala po něm překrásná korespondence. Letos bych chtěl alespoň něco z toho publikovat, protože

je velmi zajímavá. Otto Harrach a Zeyer se sprátelili na celý život.“

Hrabě Jan byl velmi populární. V 60. a na začátku 70. let minulého století ještě žili lidé, kteří ho pamatovali. Ti na něj nedali dopustit. Když člověk čte novinovou chválu, řekne si, že to může být příkráslené. Ale slova lidí např. ze spolku Komenický ve Vídni „... to je náš miláček, to je náš otec (vídeňských Čechů), bez něj bychom tady neznamenali nic“, to už o něčem svědčí. Nebo ryze lidové prostředí, lidové poudačky. Hrabě Jan se v nich objevuje poměrně často a vždycky jako vysoce pozitivní osoba, nikdy negativní. Rád překračoval stavovské hranice, našel jsem zmínku, že se v Hradci Králové zúčastnil jakéhosi plesu a okouzil měšťany krásnou češtinou a nenuceným chováním. On se lidem dokázal přiblížit. Konec konců víme, že zval na zámek takové lidi, jako byl učitel Jan Buchar, propagátor turistiky a lyžování. Rád s ním debatoval, byl otevřený i takovému prostředí. Myslím, že v tom byl dost výjimečný. O jeho oblíbenosti v Hradci Králové svědčí čestné občanství, které mu město udělilo. Dekret, krásně provedený, visí na zámku v Hrádku u Nechanic.

Salváterská tradice v Chrudimi

Barokní fenomén, který překročil práh 21. století

Zázračný obraz stál u zrodu barokní poutní tradice, za kterou jsem se vydala do královského věnného města Chrudimí.

Kostel zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie proslul díky **milostnému obrazu Nejsvětějšího Spasitele**. Chrám, který jsem navštívila v doprovodu chrudimského arciděkana Jiřího Heblta, je samozřejmě o hodně starší než poutní tradice.

„Kostel je ve svém jádru gotický, začal se stavět v první třetině 14. století,“ dostává se mně vysvětlení od P. Heblta.

„Nad presbytářem je zachovaný gotický krov a část toho dřeva, jak potvrdil dendrochronologický výzkum trámů v roce 2001, byla kácena v roce 1338. Barokní tradice pouti k Nejsvětějšímu Salvátoru pochází ze 17. století. Je to velmi zajímavý příběh.“ Obraz samotný, který patrně náležel do sbírek císaře Rudolfa II., je renesanční dílo. Autorství bývalo připisováno Lucasi Cranachovi, ale prokázané to není. Je to malba na lipové desce velikosti asi 45 × 50 cm. Krásně propracovaná tvář Ježíše Krista je líbezná, ale

zároveň s rysem určité hloubky nebo bychom mohli říci až bolesti.

Když Švédové loupili na Pražském hradě a odváželi kořist, obraz podle tradice údajně cestou vypadl z vozu. Dostal se až k muži, který byl tajemníkem Slavatů z Chlumu. Ten v onom roce 1648 cestoval i s obrazem přes Chrudim na Košumberk. V Chrudimi onemocněl, a proto se uchýlil k svému spolužáku ze studií, chrudimskému měšťanovi Janu Pfeiferovi. V jeho domě nakonec zemřel, před tím však odkázal obraz svému příteli. Tak se ikona Kristovy tváře dostala až k nám. Nedlouho po tom, v době vrcholící třicetileté války,

se v Pfeiferově domě usadili Švédové. Při hře v kostky, když už asi neměli co vsadit, jeden z vojáků sundal obraz ze zdi s tím, že si kostky hodí o něj. Kristovu vyobrazení se posmívali, až ho nakonec poškodili – to dosvědčují jizvy na obraze: šrám na spánku nad pravým okem, bodné rány na hrudi Spasitele a téměř symetrická hvězdice tvořící šrámy přes Kristův obličej. Z ran podle legendy vytryskla krev. Před úplným zničením obraz zachránila služebná Dorota Skákalíková. Ta ho měla ve velké úctě. Když viděla, co se děje, tak se mezi švédské vojáky odvážně vrhla a obraz jim sebrala. Jan Pfeifer nechal později obraz opravit u malíře Samuela Gindtera, ale

Obraz Salvátora je umístěn na hlavním oltáři chrámu Nanebevzetí Panny Marie

Biskup Josef Kajnek s uctívaným obrazem

Chrást Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi působí opravdu monumentálně

Biskup Jan Vokál s chrudimským arciděkanem Jiřím Hebltem ukládají do nově posvěceného oltáře desku s ostatky svatých

údajně se to zcela nepodařilo, stopy po oné události zůstaly na obraze dodnes.

Někdy kolem roku 1670 přišel do Chrudimi z Vysokého Mýta děkan Samuel Václav Hataš. Ten v roce 1663 vydal v Litomyšli „Kázání potěšitelné všem Kristu Pánu věrným Čechům“. V roce 1666 dal vystavět kapličku u sv. Mikuláše ve Vrac-lavi, kde se také přičinil o obnovu kostela sv. Václava a zvonice. Ale to jenom na okraj. Děkan Hataš zřejmě v době rozvíjejícího se baroka hledal nosnou ideu, kterou by mohl místu svého působení vtisknout.

„Boží řízení, nebo můžeme říci i náhoda, způsobily, že se tento kněz dostal do domu Jana Pfeifera, tam uviděl obraz a dozvěděl se jeho příběh,“ pokračuje Jiří Heblt. „Když vyslechl, co se tam v onom roce 1648 událo, dílo si vyžádal pro kostel.“ Pfeifer pochopitelně moc nechtěl obraz oželeť, ale ten byl nakonec přece v srpnu 1674 přenesen do kostela, na boční oltář. K veřejnému uctívání na hlavním oltáři byl v kostele Nanebevzetí Panny Marie vystaven začátkem dubna 1676. Tak se děkan Samuel Václav Hataš zasloužil o vznik salvátorské tradice. Zajistil také, aby svědkové události včetně služebné Doroty Skákalíkové byli protokolárně vyslechnuti. Obrazu začaly být připisovány uzdravující schopnosti a začala se rodit salvátorská poutní tradice. Silným

impulsem pro její rozvinutí byl rok 1680. V zemi řádil mor a na pardubickém zámku pobýval, kvůli epidemii ve Vídni, císař Leopold I. s manželkou Eleonorou a s celým dvorem. Obraz si nechal převézt k soukromé pobožnosti. Tady v Chrudimi mnoho obětí morové epidemie nebylo, ale v sousedních Slatiňanech umírali lidé po desítkách. Děkan Hataš vyzval obyvatele Slatiňan, aby slíbili vykonat procesí k salvátorskému obrazu, pokud u nich morová rána brzy skončí. Rok na to slatiňanští skutečně uskutečnili děkovnou pouť za záchranu.

„...salvátorská pouť nabyla takového věhlasu, že zastínila i pouť mariánskou

O události svědčí votivní obraz Samuela Anderse, visící v předsíni sakristie hlavního chrudimského kostela. Milostný obraz navštívili dokonce i panovníci – roku 1742 pruský král Friedrich II. a v roce 1770 císař Josef II. Tradice salvátorských poutí sílila vždy ve výročním roce události, při níž k poškození obrazu došlo. Vyšly spisky, které o legendě informovaly. Dokonce v nich byly uvedeny i části onoho protokolu. A pouť se rozvíjela se vším, co k ní patří. Velký význam

tehdy měly poutní památky, které si lidé přinášeli domů. Byly vydávány obrázky s vyobrazením Nejsvětějšího Spasitele v různých velikostech. Trhovci prodávali hrníčky se salvátorským motivem, skleničky, podmalby na skle, jak to barokní doba přinášela.

Chrudimské pouti k Nejsvětějšímu Salvátorovi patřily k životu města v 18. i 19. století. Představovaly nejen velkou událost duchovní a kulturní, ale významný byl i jejich nemalý ekonomický přínos. Do města putovaly tisíce lidí, a to v době, kdy cestování na větší vzdálenosti bylo spíše výjimečné.

„To podtrhuje ten fakt barokní zbožnosti. Pro lidi pouť skutečně měla mimořádný význam. Představovala možnost vytrhnout se z všednosti dnů a svoje problémy nést třeba do svatovítské katedrály nebo na místa jako je Chlumeck, ale také sem do Chrudimi. Barokní poutě jsou známý fenomén,“ připomíná arciděkan Jiří Heblt. „Jenom upřesním, že hlavní pouť je tady salvátorská, po svátku Proměnění Páně, což je 6. srpna. Nabyla takového věhlasu, že zastínila i pouť mariánskou související se zasvěcením kostela (15. srpen). Té říkáme druhá chrudimská pouť, ale už nemá ten lidový doprovod.“ Salvátorská pouť má dvě stránky, což měla i ta historická. V minulosti ale duchovní stránka byla mnohem silnější a významnější. Procesí

(Pozvánka

Duchovní semináře s P. Eliasem Vellou v roce 2019

- 7.–9. 6. víkendový seminář

Vnitřní uzdravení o letnicích

- 10.–13. 6. exercicie

Nechat se vést Duchem Svatým

- 7.–13. 6. seminář

Vnitřní uzdravení

Všechny tři akce začínají od 14 hod.

- 28.–30. 6. duchovní obnova

Misionáři bez lodi, misionáři s posláním

Přednáší Václav Čáp – dlouholetý tlumočnický P. E. Velly. Seminář je zaměřený na téma misijního poslání.

- Misionář – ten, kdo svědčí a miluje
- Laický misionář a radost ze služby Hospodinu
- Každý je poslaný a obdarovaný
- Nechat se vést Duchem – jak rozpoznávat své misionářské poslání
- Praktická zkušenost rozpoznávání

- 29. 7.–1. 8., 29. 7.–4. 8., 2.–4. 8.

Retreat: Rhema celebration (Mt 4,4)

Misijní evangelizační skupina pod vedením Clyde Attard, Piere a Jo-sette Bonello z Malty, duchovně doprovázená P. Eliasem Vellou OFM Conv, přijíždí poprvé do ČR s pozváním pro vás, vaši rodinu a přátele na duchovní obnovu se slavením *rhema* – Božího Slova i pozváním zakusit sílu a slávu Boží.

Bližší informace a přihlášky viz
www.cm-fatima.cz

sem přicházela z různých míst, např. až z Kolína. Dnes je duchovní stránka trochu ve stínu lidové veselice, která má tady v Chrudimi opravdu velké rozměry. Bývá tady řada velkých atrakcí jako v nějakém lunaparku, po náměstí i v přilehlých prostorech jsou stánky s pouťovým zbožím a nejrůznějšími dobrotami. Od pátku do neděle přichází mnoho lidí, střed města se úplně promění, stane se zábavním parkem, ale to k věci patří. My se snažíme, aby duchovní částí pouti nebyla jenom bohoslužba. Vždy připravujeme ještě další duchovní program, přednášku, večer chval a slavnostní zpívané nešpory.

Během rozhovoru jsme došli k presbytáři. Všude kolem nás gotika. Přítmi, byť venku je jasný den, vytváří atmosféru dýchající staletími. Z příšeří září obraz, který mě sem přivedl. Tvář Nejsvětějšího Salvátora. Za ním sem mířili poutníci. Jemu přinášeli dary a obětiny.

„*Obraz Spasitele je úběžníkem tohoto liturgického prostoru, a to když člověk stojí vzadu nebo přímo před obrazem Kristovy tváře*“, potvrzuje P. Heblt. Obraz je ve stříbrném rámu, k němu přiléhají dva adorující andělé a svatozář, která podtrhuje vyznačování dobroty a lásky, což je poselství toho barokního díla. Od loňského roku dostal celý prostor kostela ještě další dimenzi – nový oltář, a spolu s ním ambon a sedes, který požehnal královéhradecký biskup Jan Vokál 8. dubna 2018. Všechny tři nové prvky jsou v moderním stylu, a přesto do starobylého prostoru zcela přirozeně zapadají. Realizaci napomohla skutečnost, že liturgická komise biskupství ze tří návrhů jednoznačně doporučila návrh architekta Lukáše Pavlíka, rodáka z Chrudimi. Nové liturgické prvky vyrobili v pražské firmě Gravelli. Všechno je koncipováno v minimalistickém stylu. Autor využil i akcentu světla. V korpusu nového oltáře jsou zabudovány světlovodné prvky, díky nimž je nepřehlédnutelný. Vždyť mottem pro celé dílo byl citát 2Kor 4,6: „*Neboť Bůh, který řekl, že tmy at' zazáří světlo*“, osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově.“ Hlavní myšlenku oltáře představuje tedy světlo Hory Proměnění korespondující s milostným obrazem Nejsvětějšího

Salvátora. Nový oltář jakoby vyzařoval světlo, které v plném slova smyslu dává Kristus. Sebelepší kompozice nemůže sice Boží světlo zachytit, ale může nás disponovat pro jeho niterné přijetí.

Co vede současníky na pouť? Proč se lidé 21. století vydávají na mnohdy stovky kilometrů dlouhé cesty, nemohu se nezeptat v závěru mé návštěvy kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi.

„*Motivace je různá*“, domnívá se arciděkan Jiří Heblt. „*Sám jsem šel 100 km do Santiaga de Compostela. Vnímám jsem, že lidé putující k hrobu svatého Jakuba Staršího v tamní katedrále mají motivaci duchovní, že pouť konají v křesťanském slova smyslu. Ale viděl jsem také poutníky, kteří se na cestu vydali v obecně duchovním smyslu bez toho, že by byli křesťany. A setkal jsem se i s poutníky, kteří to brali jako sportovní výkon, turistický pochod, i když těch nebyla většina. Proč se dnes lidé vydávají na pouť, proč se starodávná tradice obnovuje? Proč věřící podnikají pěší pouti na Velehrad, na Hostýn a na další místa? Pouť je, myslím, srozumitelným obrazem lidského života. Člověk je poutník, je pro něj důležité mít nějaký cíl. Směřovat někam dává smysl. V našem přetechnizovaném, mnohdy odcizeném světě se nám toto někdy vytrácí. Člověk je tak zapřažen do soukolí pracovních a dalších povinností, je až polapen do mediálních sítí, že se z nich už téměř nedokáže vymanit. Proto objevuje znovu pouť, aby si věci srovnal, načerpal sílu, našel smysl ... to je, myslím, hlavní motivace návratu k pěším poutím.*“

Vzpomněla jsem si na slova Karla Čapka. „*Člověk musí jet daleko, hodně daleko, aby se dostal co nejbliž k domovu.*“

„*V křesťanské tradici má člověk svůj počátek a má svůj cíl, a ten je vlastně tentýž*“, uzavírá naše setkání v salvátorském kostele chrudimský arciděkan Jiří Heblt. „*Člověk od Boha vychází a k Bohu se vrací. To, co je mezi tím, je velmi pestré, dynamické a právě pouť je příležitostí k tomu, aby se člověk navrátil k sobě samému a k tomu, co je v jeho životě nejpodstatnější, totiž k Bohu.*“

Sedmikráska kvete v Hradci Králové již 20 let

Již od roku 1999 funguje v Hradci Králové Křesťanské rodinné (dříve mateřské) centrum Sedmikráska. O historii, současnosti i plánech do budoucna jsme si povídali s jeho předsedkyní **Mgr. Ludmilou Valešovou**.

„Můžete nám krátce přiblížit historii Sedmikrásky?“

Křesťanské mateřské centrum vzniklo z iniciativy Mgr. Jarmily Polanské jako občanské sdružení. V jeho počátcích se členky scházely jednou či dvakrát týdně v Orlovně, a to jen ve školním roce. Nabídka aktivit se postupně rozšiřovala na celotýdenní. Sedmikráska začala nabízet i letní program a společně jezdit na týdenní dovolené. Došlo také ke stěhování, nejprve do prostor zadního traktu budovy Na Hradě, později do prostor stávajících. Ty prošly již několikrát modernizací. Ve vedení Sedmikrásky vystřídala Jarmilu Polanskou v roce 2007 Mgr. Johana Hušková. V této době měla Sedmikráska díky „populačnímu boomu“ historicky největší členskou základnu. Já jsem se stala předsedkyní v roce 2008. Za mého působení jsme se mimo jiné v roce 2011 stali Místem přátelským rodině, zapojili jsme se do skupiny komunitního plánování a navázali spolupráci s řadou subjektů.

„Co je hlavním cílem činnosti centra?“

Sedmikráska vznikla především proto, aby podpořila roli tradiční rodiny. Od počátku se zaměřila na matky, které celodenně pečují o dítě v předškolním věku, a podporuje je v jejich rodičovské roli. Maminky zde mohou navázat přátelské vztahy, aktivně prožít čas rodičovské dovolené, zprostředkovat svým dětem první kontakt s vrstevníky, vzdělávat se, tvořit, sdílet své zkušenosti a podílet se na chodu organizace.

☛ Běhání se Sedmikráskou

„Neměly bychom zapomínat také na roli otcovskou. Jak se zapojují tatínkové?“

Především je cenná podpora, kterou naši manželé poskytují těm z nás, jež se do chodu Sedmikrásky zapojujeme aktivněji. Další příležitostí pro otce jsou nedělní a prázdninové akce, které nabízejí jistě i pro ně zajímavý program.

„V roce 2015 došlo k nahrazení slova mateřské v názvu slovem rodinné. Jaký byl důvod této změny?“

Z legislativních důvodů se občanská sdružení transformovala v zapsané spolky. My jsme využili příležitosti a při „úředním kolečku“ se zároveň přejmenovali. Tím jsme se více přiblížili současné realitě. V souladu s demografickým

vývojem jsme se začali zaměřovat i na další cílové skupiny. Zavedli jsme program pro zaměstnané rodiče a jejich větší děti, nabízíme také aktivity pro seniory a handicapované. Vždyť i naše zastřešující organizace – Sít mateřských center – prošla podobnou transformací a nese název Síť pro rodinu.

„S historií Sedmikrásky je spjata i jedna další květina. Jak to bylo s Mateřídouškou?“

Jak odrůstaly děti zakládajících členek, vyvstala potřeba aktivit školkového typu. Z Klubu dětí Mateřídouška se v roce 2005 zrodila MŠ Mateřídouška, součást Církevní základní školy. My od roku 2011 provozujeme dopolední „přípravku“ DK Klubíčko pro děti bez doprovodu rodičů.

(Beseda

” Vraťme se nyní zpět do současnosti. Proveďte nás aspoň virtuálně prostora- mi Sedmíkrásky.

Scházíme se v Zieglerově ulici v čer-
vené budově Církevní ZŠ a MŠ. Programy
pro dospělé se konají v učebně, vybavené
počítačem s připojením na internet, da-
taprojektorem, plátnem a bílou tabulí.
Dětem slouží herna zařízená dětským
nábytkem, nechybí ani jídelní židličky
a ohrádka. Stěny zdobí tematická výmal-
ba. Provozní zázemí poskytuje kuchyňka
se základním vybavením (mikrovlnná
trouba, varná konvice, lednička), propo-
jená s kanceláří. Sociální zařízení je vy-
baveno přebalovacím pultem a dětským
WC. Využíváme také prostory školy –
především tělocvičnu, kapli, ale příleži-
tostně i školní jídelnu a družinu.

” Co vše Sedmíkráska nabízí?

Velmi oblíbené jsou jazykové kurzy pro
dospělé s hlídáním dětí. Letos se s námi
můžete učit anglicky, německy, španěl-
sky a italsky. Nově nabízíme i Češtinu po
cizince. Pravidelně je záhy po vypsání na-
plněn kurz šití či trénování paměti. Zhru-
ba dvakrát do měsíce se koná zajímavá
přednáška, témata pokrývají psycholo-
gii, zdraví, výchovu, vaření, cestování...
Dospělí a větší děti mohou přijít tvořit na
střeďeční výtvarnou dílnu či keramiku.
Lze si zacvičit Pilates nebo se objednat na
masáže. Rodičům s malými dětmi jsou
určeny Zpívanky a Malovánky. Pro děti
od 3 let pořádáme Hravou angličtinu.

Všem potřebným nabízíme také pora-
denství: právní, finanční a pro rodiny se
specifickými potřebami. Velmi oblíbená
je poradna pro těhotné a ženy po porodu.

” Jak je to s již zmiňovaným akcemi nedělními?

Ty se konají každý měsíc a odrážejí běh
roku. Školní rok zahajujeme již tradičně
Putováním za pokladem. Na podzim je
tu Drakiáda, v zimě Setkání s Mikulá-
šem a Karneval, na jaře Čarodějnický rej.
Společně také oslavujeme Svátek matek
akcí Kytíčka nebo Den dětí na Cestě po-
hádkovým lesem. Na tyto akce si našlo
cestu mnoho královéhradeckých rodin,
které již nedočkavě vyhlíží plakátky
a oznámení na webu či facebooku.

” Se Sedmíkráskou ale lze prý prožít i prázdniny.

Ano, nabízíme totiž cyklus výletů a ex-
kurzí, které se konají každé prázdninové
úterý a čtvrtek. Tradičně navštěvujeme
například hasiče, letecké záchranáře či
policisty. Vydáváme se do muzeí, galerií
a divadla. Setkáváme se s přírodou, hlav-
ně se zvířátky, dovádíme na hřišti. Každou
středu se pak koná tradiční Výtvarničení
na Hradě.

” Křesťanství a Sedmíkráska?

Ve své činnosti se snažíme naplňovat
základní křesťanské hodnoty, ale jsme
otevřeným společenstvím pro všechny

(Aktivita v Sedmíkrásce

příchozí „dobré vůle“. Každý měsíc se
koná duchovní program s možností zpo-
vědi. Spolupracujeme se sestrami Salesi-
ánkami (Rekolekce pro dospělé) i Škol-
skými sestrami Notre Dame, schází se
u nás skupina Modlitby matek, účastníme
se Týdne otevřených kostelů, pořádáme
výlet s poutí. Výborné přátelské vztahy
máme také s celým královéhradeckým
církevním „souškolím“, s Oblastní chari-
tou či s Papežskými misijními díly. Velmi
si vážíme podpory Biskupství královéhra-
deckého.

” Co Sedmíkráska chystá do budouc- na a co ji trápí?

Ačkoliv se těšíme velké podpoře kraje
a města, protože jsme si, myslím, za léta
existence vybudovali dobré renomé, trápí
nás, jako většinu „neziskovek“, nedosta-
tek financí na naše projekty. Také dob-
rovolnická činnost již tolik „netáhne“.
Premýšlíme tedy o určité profesionalizaci,
hledáme nové cesty, zdroje a formy práce.

Královéhradecké křesťanské rodinné
centrum Sedmíkráska existuje již 20
let. Při této příležitosti budou v Hradci
Králové po celý rok 2019 probíhat akce
k oslavám výročí založení. Srdečně pro-
to zvou všechny příznivce Sedmíkrásky
na první z nich. Uskuteční se v sobotu
odpoledne 30. března 2019 v kostele Na-
nebevzetí Panny Marie. Bližší informace
budou brzy zveřejněny.

Iva Vojkůvková a Radka Hübnerová)

Ocenění udělovaná Svatým stolcem

Když 12. ledna letošního roku přijal **papež František** členy italského Sdružení profesorů církevních dějin (AIPSC) zahájil svůj proslov bonmotem, že historie je sice učitelkou života, ale jak řekl jezuitský profesor Giacomo Martina, má málo žáků.

„S nadšením studované dějiny totiž mohou a mají mnoho co učit dnešek, který je tolik rozvrácený a žízňící po pravdě, míru a spravedlnosti. Postačilo by, kdybychom se jejich prostřednictvím naučili moudře a odvážně uvažovat o dramatických a zhoubných důsledcích války, tolika válek, které poznamenaly cestu člověka po této zemi.“

Nedílnou součástí studia historie je faleristika, jedna z pomocných věd historických. Je označením pro nauku o řádech a vyznamenáních, které jako symboly stavu nebo úspěchu se staly viditelnou součástí našeho každodenního života a doprovázejí nás prakticky na každém kroku. Jeden z významných představitelů naší současné faleristiky, bohužel předčasně zesnulý MUDr. František Lobkowicz napsal: „Úspěšný lovec všech dob se rád zdobil zvířecí trofejí, římský důstojník hrdě nosil

věvec za statečnost v bitvě, středověký rytíř jel do boje se šátkem milované dámy a prostý voják si přinesl z tureckých válek „pamětní peníz“ s podobou panovníka... vývojem času a praktickou potřebou bylo nutno odlišit členství ve skupině, řádu či spolku od prostého zviditelnění projevu díky za věrnost, statečnost či jakoukoliv zásluhu.“

Samotný pojem faleristika zavedl jako první v roce 1937 sběratel řádů a vyznamenání československý důstojník Oldřich Pilc. Základem označení se stal řecký termín „phalera“ používaný pro označení kovových ozdob na přilbách bojovníků. Termín později převzali Římané pro označení vojenských ocenění, později zvaných dekorace. V současnosti je dělíme na dekorace řádové a na vyznamenání. Jako řád označujeme ocenění, dělené na třídy nebo stupně a také tak udělované. Známe však

řády, které mají pouze jeden stupeň (např. Zlaté rouno) nebo vyznamenání, která mají naopak více stupňů (např. současné české medaile udělované prezidentem republiky „Za statečnost“ nebo „Za zásluhy“). Obecně lze proto konstatovat, že řád je oceněním vyšším a také výtvarným provedením cennějším než vyznamenání, která sice nepatří mezi řády, ale přesto odměňují zásluhy. Mezi ně patří nejrůznější válečné nebo záslužné kříže či medaile, včetně pamětních.

Není v možnostech tohoto článku zabývat se symbolikou řádů a vyznamenání nebo jejich vývojem. Ve své většině řády a vyznamenání odvozují svoji existenci od vzniklých nebo naopak zaniklých států či jejich hlav. Při zachování existence státního útvaru mohou také souviset se změnou vládnoucího režimu nebo osoby. Pouze

◀ V roce 2009 ocenil papež Benedikt XVI. šest laiků a jednu řeholnici Královéhradecké diecéze (podrobněji rámeček na straně 27).

v jednom případě můžeme hovořit o stále živé a zachovávané tradici existence řádů a vyznamenání jak v evropském tak celosvětovém měřítku. Touto tradicí jsou řády a vyznamenání, která uděluje Svatý otec, nejen jako hlava římskokatolické církve, Svatého stolce, ale také volený suverén Městského státu Vatikán, faktického pokračovatele Církevního či Papežského státu. Jeho základy byly položeny tzv. Pipinovou donací z roku 754, kdy vzniká Patrimonium Sancti Petri, čili „dědictví svatého Petra“. Autor článku si v této souvislosti dovoluje připomenout, že patrimonium je termínem římského práva, kdy se jedná o majetek zděděný po otci. Ve středověku se tím rozumí pak svrchovanost nad územím a jeho obyvateli vyplývající z vlastnictví půdy. Krásně tuto zásadu, která časem zlidověla, vyjadřuje například známý cyrilometodějský chorál ve verších „... nezhyne rod, jenž věřit nepřestane, dědictví otců, zachovej nám Pane...“.

Řády

Státní sekretariát Svatého stolce vydal 16. října 2012 prohlášení ohledně rytířských řádů a vyznamenání udělovaných Svatým otcem. Na základě dotazů týkajících se vztahu Svatého stolce k mnoha řádům nesoucím jména různých světců či posvátných titulů, považoval Svatý stolec za nutné oznámit, že Svatý otec jako hlava římskokatolické církve a suverén Městského státu Vatikán uděluje tyto následující řády: Nejvyšší řád Kristův, Řád zlaté ostruhy, Řád Pia IX., Řád sv. Řehoře Velikého, Řád svatého Silvestra. Podívejme se nyní podrobněji na tyto řády jednotlivě.

Nejvyšší řád Kristův

JUDr. Jan Kotous převzal Řád sv. Řehoře Velikého 10. 12. 2018 na pražské nunciatuře

Ordine Supremo de Cristo – Nejvyšší řád Kristův je v současné době možno považovat za nejcennější a také podle tradice nejstarší ocenění, které může být uděleno. Řád byl založen v roce 1319 avignonským papežem Janem XXII. (Jacques Duèse, papežem 1316–1334). Ačkoli se tento dominikán stal papežem ve svých 72 letech, patří do dneška mezi nejpolitičtější papeže všech dob. Jeho výrazná orientace na Francii vedla ke konfrontaci s římským králem Ludvíkem Bavorským. Ve vnitřní správě církve se však uplatnil jako vynikající organizátor a také znalec práva. V roce 1317 vydal tzv. Clementinae, soubor dekretů, předpisů církevního práva. Roku 1323 svatořečil Tomáše Akvinského, přičemž měl pronést ve své promluvě ke svatořečení jeho výstižné hodnocení: „*Způsobil tolik zázraků, kolik kapitol napsal.*“

Řád byl založen papežem jako pokračování zrušeného řádu Templářů v Portugalsku, avšak počínaje přelomem 15. a 16. století začínají papežové tento řád udělovat jako ocenění Svatého stolce. Při reformě papežských řádů a vyznamenání realizované papežem Piem X. v roce 1905 se stal Nejvyšší řád Kristův nejvyšším řádem, který papež uděluje. Řád může být udělen pouze katolickým hlavám států a podle rozhodnutí Pavla VI. z roku 1966 může být předáván pouze osobně papežem. Posledním oceněným tímto řádem

byl velmistr Suverénního řádu maltézských rytířů Frá Angelo de Mojana di Colona (1905–1988), který byl papežem vyznamenán 4. 6. 1987 u příležitosti 25. výročí zvolení velmistrem řádu. Posledním žijícím rytířem řádu byl belgický král Baudoin I., který zemřel v roce 1993.

Odznakem řádu je na koncích rozšířený červeně smaltovaný latinský kříž, v jehož středu je položen subtilní bílý latinský kříž, převýšený zlatou korunou a zlatou zbrojí. Bílá barva reprezentuje neposkvrněného Beránka Božího, který prolitou krví (červená barva) vítězí nad hříchem, nad smrtí. Řád je udělován v jedné třídě na řetězu – kolaně, s červenou velkostíhou a osmicípou náprsní briliantující hvězdou.

Ordine dello Speron d'Oro – Řád Zlaté ostruhy. Původ řádu je možné hledat někdy v průběhu 14. století, kdy se objevuje společenství rytířů latinsky nazývané Militia Aurata (Zlatí rytíři), pojmenovaní snad podle zlatých ostruh, které používali jako symbol svého ozbrojeného bratrstva. Řád, který prošel poměrně značným počtem reforem a mezi jeho nositeli se objevila některá význačná jména jako např. Rafael, Tizian nebo v roce 1770 Wolfgang Amadeus Mozart, byl v roce 1831 změněn na Řád sv. Silvestra a zlaté ostruhy. Jeho udělení znamenalo automatické povýšení do šlechtického stavu. V roce 1905, při již zmíněné reformě papežských řádů a vyznamenání provedené papežem Piem X., byl řád rozdělen opět na Řád zlaté ostruhy a současně byl vytvořen nový Řád sv. Silvestra. Řád zlaté ostruhy je udělován pouze výjimečně

Řád Zlaté ostruhy

jako papežské nejvyšší ocenění mimořádných zásluh o zvýšení slávy církve. Je udělován v jedné třídě a členství v řádu je omezeno počtem 100 rytířů. V současné době je ovšem jeho jediným rytířem velkovévoda Jean Lucemburský.

Odznak řádu tvoří osmihrotý, tzv. šípový kříž proložený mezi jednotlivými rameny zlatými paprsky, pod spodní rameno kříže je zavěšen symbol zlaté ostruhy. V okrouhlém středu je zlatý monogram Panny Marie uvedený zde na počest dogmatu Neposkvrněného početí. Na zadní straně kříže je datum provedené v římských číslicích MCMV (1905) a okolo nápis Pius X. restituit (Pius X. obnovil). Celý kříž je zavěšen na zlaté zbroji. Ke kříži patří ještě červená velkostuha a náprsní osmicípá, stříbrná hvězda se stříbrným křížem uprostřed.

Ordine Piano – Řád Pia IX. Řád založil v roce 1847 poslední papež-král Pius IX. (Giovanni Maria Mastai-Ferretti, papežem 1846–1878), údajně na památku papežské urozené družiny, kterou ustanovil roku 1560 papež Pius IV. svolavatel Tridentského koncilu. Družina zanikla smrtí svého zakladatele 9. prosince 1565. Pius IX. byl zpočátku oblíben pro své liberální myšlení a v roce 1847 bylo dokonce vysloveno přání, aby se postavil do čela národního hnutí za sjednocení Itálie. V přelomovém roce 1848 se jasně vyslovil pro nadnárodní poslání církve a odmítl zapojit Církevní stát do války. 20 září 1870 byl Církevní stát vymazán z mapy a v červnu 1871 se stal Řím hlavním městem Itálie. Garančním zákonem přiznalo tentýž rok nové Italské království papeži nedotknutelnost, zavázalo se vyplácet mu roční rentu a Vatikán a další římské paláce byly prohlášeny suverénním územím. Toto řešení však papež odmítl a za známých okolností se prohlásil „vatikánským vězněm“. Nejdůležitější událostí v jeho životě bylo svolání I. vatikánského koncilu 29. června 1868 a jeho závěry.

Řád Pia IX. je záslužný řád. Až do roku 1939 bylo jeho udělení spojeno s povýšením do šlechtického stavu. Po reformě Pia X: má řád v současné podobě 5 tříd. Nejvyšší třídou je velkokříž – hvězda

Řád Pia IX.

s řetězem, který je udělován pouze hlavám státu. Následuje velkokříž – hvězda se stuhou na krku a hvězdou na prsou, třetím stupněm je rytíř-komandér na krku s hvězdou na prsou, čtvrtým rytíř-komandér dekorace na krku a konečně pátým posledním je na prsou nosená dekorace. Odznakem řádu není jako u ostatních papežských řádů kříž, ale zlatá osmicípá hvězda, tmavomodře smaltovaná se zlatými paprsky mezi cípy. Na přední straně je ve středovém okrouhlém poli nápis Pius IX. obklopený heslem Virtuti et Merito (Ctnosti a zásluze), na zadní straně vyznačení roku založení MDCCCXLVII (1847). Hvězda u prvních tří stupňů je stříbrná, osmicípá s řádivým odznakem ve středu. Řádová stuha je modrá s dvěma červenými postranními proužky.

Řád Pia IX. je v současné době vnímán, až na některé výjimky, převážně jako ocenění udělované diplomatickým zástupcům akreditovaným u Svatého stolce. Mezi jeho nositeli tak můžeme najít bývalé české diplomaty jako např. dr. Eduarda Jelena, prof. Kamila Kroftu, prof. Františka X. Halase, Mgr. Martina Stropnického, Ing. Pavla Jajtnera nebo JUDr. Pavla Vošalíka.

Ordine di San Gregorio Magno – Řád sv. Řehoře Velikého. Tento všeobecný záslužný řád založil papež Řehoř XVI. v roce 1831 (Bartolomeo Alberto Cappellari, papežem 1831–1846) na památku velkého papeže sv. Řehoře I. Velikého. Narodil se někdy kolem roku 540 v Římě do staré římské senátorské

rodiny a v letech 572–573 vykonával vysoký úřad městského prefekta. Rodina měla velké majetky na Sicílii, kde pozdější papež po smrti svého otce založil na svých pozemcích 6 klášterů. Další vznikl na místě římského rodného domu, kde je dnes chrám sv. Řehoře Velikého. Tradice říká, že byl zvolen papežem v roce 590 proti své vůli. Během svého pontifikátu dosáhl takového věhlasu, že byl údajně nazýván „tajným západořímským císařem“. Díky vynikajícím organizačním schopnostem se mu záhy podařilo uspořádat Patrimonium Sancti Petri, které se v době jeho pontifikátu velice rozrostlo. Měl značné zásluhy na pokřesťanství Anglie a na mírovém uspořádání mezi Langobardským královstvím a byzantským exarchátem v Ravenně. Řehoř I. Veliký byl i významným církevním spisovatelem. Byl to on, který sestavil Sacramentarium Gregorianum, základní kámen pozdějšího římského misálu. Jeho komentář ke knize „Job“ sloužil po celý středověk jako učebnice a pomůcka morální teologie (tzv. „Moralia“). Zajímavou perličkou z jeho života je událost spojená s konstantinopolským patriarchátem. Když si totiž konstantinopolský patriarcha rozšířil svůj oficiální titul na „ekumenický patriarcha“, začal se Řehoř I. nazývat pokorným titulem „servus servorum Dei“ – sluha služebníků Božích – titulem, který používají papežové až do dnešních dnů.

Řád má čtyři stupně. Velkokříž s velkostuhou a hvězdou, rytíř – komandér s hvězdou, rytíř – komandér a konečně rytíř. Zatímco první tři stupně se nosí na krku, čtvrtý stupeň se nosí na prsou. Řád je udělován osobám, které se zasloužily o dobro společnosti, církve a Svatého stolce. Od roku 1994 mohou řád obdržet také ženy, které se tak stávají dámami řádu. Rytíři řádu mají různá privilegia, z nichž zajímavé historické právo je vjet „v sedle“ do chrámu sv. Petra. Rytířům je vyhrazeno rovněž privilegované místo při papežských procesích a při jejich vstupu do Vatikánu jim musí Švýcarská garda vzdávat čest.

Odznakem řádu je osmihrotý, červeně smaltovaný šípový kříž. Hroty jsou

Řád svatého Silvestra

zakončeny kuličkami. V modrém okrouhlém středu je zlaté poprsí svatého papeže, které je lemováno nápisem S. Gregorius Magnus. Na zadní straně je vyznačeno řádové heslo Pro Deo et Principe (Pro Boha a Vladaře) a v opisu Gregorius XVI. P. M. Anno I. (Řehoř XVI. papež v 1. roce pontifikátu). Řád je udělován ve dvou skupinách, civilní a vojenské. U civilní skupiny je kříž převýšen zeleným věncem, u vojenské zlatou zbrojí. Hvězda udělovaná u prvních dvou stupňů je osmicípá, stříbrná s křížem řádu ve svém středu. Stuha je červená se zlatými okraji. Řádoví rytíři civilní skupiny mohou nosit řádovou uniformu s kordem.

Mezi českými nositeli Řádu sv. Řehoře je celá řada osobností známých jmen. Tak v minulosti byl např. řád udělen architektům Josefu Mockerovi nebo Kamilu Hilbertovi. Z právníků dlužno vzpomenout JUDr. Jana Jiřího Rückla, který se

Vyznamenání Bene merenti

významnou měrou podílel na Katolickém sjezdu v roce 1935 nebo současné historiky umění profesory Royta a Kuthana. Z žen obdržela jako první toto ocenění redaktorka Svobodné Evropy Olga Kopecská-Waleská nebo v roce 2011 významná historička profesorka Zdeňka Hledíková.

Ordine di S. Silvestro Papa – Řád sv. Silvestra papeže. Tento poslední papežský rytířský všeobecně záslužný řád vznikl v roce 1905 z rozhodnutí papeže Pia X. oddělením od bývalého Řádu sv. Silvestra a zlaté ostruhy. Uděluje se za zásluhy o Svatý stolec a je určen laikům, a to nejen katolíkům, ale i věřícím dalších vyznání, včetně vyznání nekřesťanských. V hierarchii papežských řádů zaujímá svým významem nejnižší místo. Řád nese své označení na památku velkého papeže sv. Silvestra, který vykonával svůj pontifikát v letech 314–335. Jeho životní osudy jsou provázeny nejrůznějšími legendami, včetně Konstantinova obrácení na víru, jeho křtu nebo zázračného vyléčení ze slepoty. Další ze známých legend je tzv. Konstantinova donace, na jejímž základě měl císař Konstantin věnovat před svým odchodem do Konstantinopole papeži Silvestrovi Řím. Skutečností zůstává, že v Silvestrově době došlo k výraznému zlepšení materiálního zabezpečení římských biskupů, včetně ukončení pronásledování křesťanů a bylo započato se stavbou baziliky sv. Petra na Vatikánském pahorku.

Řád se dělí na čtyři třídy. Dekorace v první třídě je tvořena velkokřížem s velkostíhou, hvězdou a dekorací na kolaně. Ve druhé třídě – rytíř komandér s hvězdou se řádová dekorace nosí na stuze u krku s řádovou hvězdou na prsou. U třetí třídy – rytíř komandér je dekorace rovněž zavěšena u krku a konečně čtvrtá – rytíř se nosí na prsou. Odznakem řádu je zlatý osmihrotý, šípový kříž, s krátkými zlatými paprsky mezi rameny. V okrouhlém středu je vyobrazena zlatá postava světce, kolem které je nápis Sanc. Silvestr P. M. (Sv. Silvestr papež). Na zadní straně jsou zkřížené klíče převýšené papežskou tiárou, okolo letopočet MDCCCXLI–MCMV (1841–1905, data založení a oddělení řádu). Hvězda je stříbrná, osmicípá, s řádovým křížem ve středu. Řádová stuha je

Řád zlatého rouna

černá s červenými okraji a středovým červeným proužkem.

Mezi četnými nositeli Řádu sv. Silvestra u nás je dlužno jmenovat Zdirada K. Čecha, významného českého heraldika nebo významného právního historika, evangelika doc. JUDr. Jiřího Kejře CSc., který obdržel komandérský stupeň tohoto řádu za svoji práci v tzv. husovské komisi v letech 1993–2005.

Vyznamenání

Druhou skupinou papežských ocenění nebo také dekorací Svatého stolce jsou vyznamenání, mezi kterými je třeba na prvním místě uvést papežský záslužný kříž **Pro ecclesia et Pontifice** (Pro církev a papeže). Jde o nejvyšší vyznamenání, které může papež udělit jak duchovním tak laikům za jejich práci a zvláštní zásluhy pro církev. Vyznamenání zavedl

Vyznamenání Pro církev a papeže

papež Lev XIII. 17. července 1888 na památku 50. výročí svého kněžského svěcení. Vyznamenání, které mělo původně tvar liliového kříže s liliemi mezi rameny, je dnes udělováno v modernější podobě s postavami sv. apoštolů Petra a Pavla položenými na stylizovaném kříži zavěšeném na zlatobílé stuze. Z dřívějších českých nositelů jmenujme alespoň architekta Josefa Mockera, ze současných významného právního historika, emeritního rektora Univerzity Karlovy profesora Karla Malého, bývalého předsedu AV ČR profesora Rudolfa Zahradníka nebo zakladatele Pokoncilní knihovny v Praze kanovníka Františka Verneru O. Cr.

Dalším záslužným vyznamenáním je medaile **Bene Merenti** nebo také **Benemerenti** (Za zásluhy). Její udělování zavedl v roce 1832 papež Řehoř XVI. zejména pro vojáky papežských oddílů. V současné době se uděluje jak duchovním tak laikům. Vyznamenání má tvar zlatého kosočtverce, zavěšeného na zlatobílé stuze hrotem nahoru tak, aby připomínalo kříž. Z českých nositelů

tohoto vyznamenání jmenujme alespoň vyšehradského kanovníka a muzikologa Msgre. Jana Nepomuka Boháče nebo současného vedoucího sekretariátu pražského arcibiskupa Mgr. Vojtěcha Mátlu.

Řády pod ochranou Svatého stolce

Svatý stolec rovněž uznává a zaručuje pouze dvě instituce rytířských řádů: Suverénní vojenský hospitální řád sv. Jana Jeruzalémského na Rhodu a Maltě (neboli Suverénní řád maltézských rytířů) a Rytířský řád Svatého hrobu Jeruzalémského (neboli Řád rytířů Božího hrobu) a nechystá v této oblasti žádné změny. Všechny ostatní řády, nově založené nebo se odvolávající na zaniklé středověké řády (např. Templáře nebo u nás Rytíře sv. Václava, Blanické rytíře, apod.), nejsou Svatým stolicem uznány a nemohou si nárokovat, že navazují na jejich historickou a právní legitimitu, jejich cíle a organizační strukturu.

V této souvislosti Svatý stolec ve snaze vyhnout se možným nedorozuměním,

kteřá jsou vyvolána nedovoleným vydáváním dokumentů a nenáležitým používáním posvátných míst, a také, aby zabránil pokračujícímu zneužívání, které mnoha lidem dobré víry působí újmu, nepřikládá žádnou hodnotu řádům, dokumentům a vyznamenáním vydávaným neuznávanými bratrstvy (spolky) a považuje za nepatřičné, jsou-li užívány kostely a kaple k různým investiturám nebo jiným obřadům těchto spolků.

Co říci závěrem? Symbolika řádů a vyznamenání se především opírá o vyobrazení kříže jako symbolu křesťanství. Kříž se v symbolice řádů a vyznamenání opakuje v nejrůznějších výtvarných podobách. Je připomenutím nejen utrpení Ježíše Krista, ale je také symbolem vítězství Spasitele nad zlem. Udělení řádu nebo vyznamenání je kromě pocitu ocenění i velkým pokušením pýchy. A proto je na místě při takové příležitosti si vzpomenout na slova evangelia „*Mnozí první budou poslední a poslední první*“ (Mt 19,30).

JUDr. Jan Kotous)

Papežská vyznamenání v Královéhradecké diecézi

V roce 2009 ocenil papež šest laiků a jednu řeholnici. Slavnostní akt byl tehdy ještě součástí oslav 700. výročí založení katedrálního chrámu Svatého Ducha v předchozím roce, kdy biskup Dominik Duka požádal o papežské ocenění práce těch, kteří významně přispěli k životu místní církve v době jeho úřadu (tj. od roku 1998). Shromáždění laureátů za přítomnosti jejich rodinných příslušníků se sešlo s představenými diecéze, zástupci katedrální kapituly a pracovníků biskupství v biskupské kapli, kde se odehrála krátká děkovná bohoslužba.

Jeho Svatost papež Benedikt XVI. udělil vyznamenání:

• **Doc. Ing. Václavu Petříčkovi, CSc.**, za nevšední starost o kulturní

dědictví Církve titul rytíře Řádu svatého Řehoře Velikého civilní třídy v hodnosti komandanta

• **Ing. Peteru Turocimu** za dlouholetou činnost ve službě ekonoma Královéhradecké diecéze titul rytíře Řádu svatého papeže Silvestra

• **S. M. Danielle Dietsche** za službu misionářky v zemích Nová Guinea, Čad a práci na biskupské kurii v Královéhradecké diecézi vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice

• **Ing. Janu Doskočilovi** za svědomitou práci při správě majetku královéhradecké diecéze a za aktivní účast v duchu křesťanských ideálů ve veřejném životě města Hradce Králové a Královéhradeckého kraje vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice

• **RNDr. Jiřímu Stejskalovi** za příkladnou službu v čele Diecézní charity

v Hradci Králové titul rytíře Řádu svatého papeže Silvestra

• **Václavu Uhlířovi**, profesoru pardubické konzervatoře, za dlouholetou službu ředitele kůru v kostele Panny Marie v Hradci Králové a za profesionální práci diecézního organologa Královéhradecké diecéze vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice

• **Mgr. Josefu Zadinovi** za iniciativní a obětavou službu ředitele kůru při katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové a za metodické vedení varhaníků v Královéhradecké diecézi vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice

• **Dr. Augustinu Biedermannovi** (Švýcarsko) za velké úsilí při renovaci pastoračního centra v Hradci Králové a celkový přínos místní Církvi Královéhradecké diecéze vyznamenání Pro Ecclesia et Pontifice.

(Nabídka

Salesiánský domov mladých Hradec Králové

Ubytování pro studentky vysokých a středních škol

Rodinné prostředí, dobré podmínky pro studium, křesťanské hodnoty.

- ubytování ve dvoulůžkových a třílůžkových pokojích
- k dispozici: studovny, knihovna, kuchyň, společenský sál, kaple, klavír, zahrada, hřiště
- připojení k internetu, zastávka MHD přímo před domem
- menší počet ubytovaných: klidné prostředí pro studium, individuální přístup
- možnost smysluplného prožití volného času: společné oslavy, zájmové kroužky, sportovní vyžití, přednášky, vzdělávací, duchovní a kulturní aktivity
- možnost lidsky růst, hledat smysl života, příp. hledat a prohlubovat vztah k Bohu

Ubytování nezletilých studentek

- je možné na základě smlouvy mezi rodiči (zákonnými zástupci) nezletilé studentky a SDM
- SDM není školské zařízení ve smyslu školských předpisů ČR, proto je od studentek vyžadována větší samostatnost a zodpovědnost
- podrobnější informace na níže uvedených kontaktech

Kontakt: Salesiánský domov mladých, Denisovo nám. 172, 500 04 Hradec Králové, tel. 731 625 923, sdmhk@volny.cz, www.sdmhk.cz. Zřizovatel: Provincie kongregace Dcer P. Marie Pomocnice (sestry salesiánky)

Bakalářské studium oboru Náboženská výchova na UHK

Náboženskou výchovu mohou noví zájemci začít v letošním roce studovat na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové formou bakalářského tříletého kombinovaného studia teologie.

Poprvé před 15 lety připravila v součinnosti s Biskupstvím královéhradeckým – Diecézním teologickým institutem Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové bakalářské kombinované (tzv. dálkové) studium s teologickým zaměřením, při kterém lze v Hradci Králové o deseti sobotách za semestr studovat obor **Náboženská výchova**. Studium oboru je vhodné pro katechety i pro ostatní spolupracovníky při farních i dalších pastoračních aktivitách. Výuku hlavních teologických předmětů zajišťují duchovní Královéhradecké diecéze. Pro zájemce o studium bakalářského oboru je též důležité, že po jeho absolvování se jim nabízí možnost navazujícího magisterského studia na Katolické teologické fakultě UK v Praze, Cyrilometodějské teologické fakultě UP v Olomouci i na dalších teologických fakultách.

Příhlášku k bakalářskému studiu je možné podávat již nyní, **nejpozději však do 31. března 2019** prostřednictvím internetových stránek Pedagogické fakulty UHK.

Přijímací zkouška proběhne v květnu či červnu 2019 ve formě pohovoru, který bude zaměřen na otázky související s motivací ke studiu, s představami o náplni teologického studia a s dalšími předpoklady, ke kterým lze počítat i aktivní zapojení do života farnosti. Doporučujeme uchazečům, aby si k vlastnímu přijímacímu pohovoru s sebou opatřili **doporučení ke studiu od duchovního správce**.

Pozornosti zájemců o prezenční i kombinované studium s etickou, religionistickou, filozofickou, kulturně-antropologickou a pedagogicko-psychologickou náplní doporučujeme obor **Transkulturní komunikace**.

Další informace týkající náplně studia či přijímací zkoušky poskytne sekretář Diecézního teologického institutu Jan Hojda, e-mail: jan.hojda@uhk.cz, tel. 737 215 333.

P. Josef Štemberka, farář z Lidic

Narodil se ve vsi Pecka v chalupě čp. 187 nad potokem Brodkem v rodině domácího tkalce. Měl šest sourozenců. Jeho matka byla sedm let upoutána na lůžko a zemřela, když bylo Josefovi 11 let, pocházel tedy z velmi skromných poměrů. Byl velmi nadaný, stejně jako jeho bratr Jindřich, proto, po přimluvě svého učitele, odešel studovat gymnázium do Jičína. Bydlel na jezuitské koleji a živil se kondicemi a milodary, protože z domova nemohl dostávat nic.

Po ukončení semináře se stal knězem. V roce 1909 nastoupil na své poslední působiště do Lidic a tam zůstal 33 let. Do Pecky jezdil navštěvovat své tři neprovdané sestry Anežku, Poldičku a Lojzickou a do Rychnova nad Kněžnou jezdil za bratrem Jindřichem, advokátem. Při jedné návštěvě se dohodl se sestrami, že na místě staré chalupy rodičů postaví vilku, kde budou bydlet všichni společně. Sestry se zatím odstěhovaly do přízemí peckovské fary.

Začátkem roku 1942 se stavba chýlila ke konci, a proto se chystal na stěhování. Lidice však postihla tragédie, která změnila i životy Štemberkových. Když se stěhování odbylo v předem daném termínu v květnu, tragédie by se ho nedotkla, on však vyhověl žádosti svého nástupce, který nebyl na převzetí služby v Lidicích ještě připraven, a termín odchodu odsunul o několik dní. Z vyprávění jeho farské hospodyně Antonie Škrdlové, která přežila válku v koncentračních táborech a v roce 1945 se vrátila a dožila na Pecce, se dozvídáme, jaký byl lidumil. Když začala druhá světová válka, nakoupil velké množství dětského ošacení, protože odhadl, co vše se ve válce bude hodit.

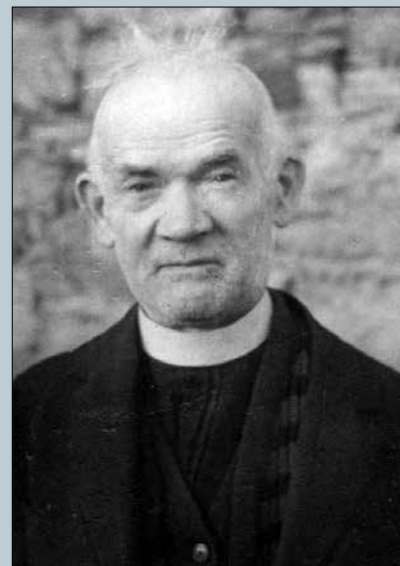
Osudné noci na 10. červen v jedenáct hodin zazvonilo na faře gestapo, které

nařídilo, že musí jít s nimi. Nic zlého netuše si oblékl bílý oblek, který měl připraven na odjezd do lázní (měl ho na sobě poprvé, hospodyně ho pak podle něj poznala na fotografiích mrtvých lidických mužů). Zůstal věrně až do konce se svými lidickými spoluobčany, za které prosil o smilování. Poslední hodiny života strávil ve sklepě Horákova statku, kde se s ostatními muži modlil a žehnal jim. Byl zastřelen jako jeden z posledních, sice mu byla nabídnuta od gestapa milost, ale tu kněz žijící 33 let v Lidicích nepřijal.

V Pecce mu byl 10. června 1949 slavnostně odhalen a vysvěcen pomník u zdi kostela sv. Bartoloměje. A 9. června 1991 byla na Štemberkově vile – dnešním zdravotním střediskem – zavěšena a poté slavnostně odhalena pamětní deska od kameníka Veverky z Miletína.

Na Pražském hradě byl 28. října 1992 lidickému faráři in memoriam udělen prezidentem Václavem Havlem Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. třídy.

Téma lidické tragédie s farářem Štemberkou v hlavní roli literárně zpracoval František Křelina v knize *Každý své brátr* (Praha, Vyšehrad 1990). Dr. Josef Beneš zařadil do své knihy medailonů českých katolických kněží s názvem *Kaine, kde je tvůj bratr* (Praha, Česká katolická charita 1971) i jeho portrét. V knize *Zde stávaly Lidice* Vladimíra Konopky (Praha, Naše vojsko 1962) jsou podrobně popsány události v Lidicích, i zde je na několika místech o něm zmínka. Dne 28. října 2014 mu prezident Miloš Zeman udělil medaili Za zásluhy I. stupně. Kardinál Dominik Duka podniká v současné době kroky vedoucí k případnému blahorečení P. Josefa Štemberky. Starokatolická církev v České republice si ho již nyní připomíná jako mučedníka.

**P. Josef Štemberka
(2. 2. 1869–10. 6. 1942)**

Setrvalé úctě se P. Štemberka těší jak v Lidicích, tak v Pecce, kde zdejší farnost společně s místní samosprávou v posledních letech usilují o vybudování důstojné štemberkovské expozice. 150. výročí si městečko bude připomínat v průběhu celého roku. Hlavní událostí se stane **slavnostní bohoslužba 12. května 2019**, celebrowaná Mons. Janem Vokálem biskupem královéhradeckým. Současně bude v tento den zahájena také putovní exteriérová výstava věnovaná Štemberkovu životu.

Skromnost jej šlechtila

P. Josef Štemberka se věnoval své kněžské službě svědomitě a věrně: oddával, křtil, zpovídal, kázal a pohřbíval. Obyvatelé Lidic se na něj často obraceli s prosbou o radu i se svými sousedskými spory a jeho rozumná slova i rozhodnutí většinou rádi respektovali. Velmi se staral o farní kostel, povznosl chrámový zpěv

(Pozvánka

Diecézní centrum pro seniory

■ 13. 3. 2019

Seminář o dobrovolnictví v domově pro seniory, Hradec Králové

Rádi pomáháte druhým? Chtěli byste se stát dobrovolníky v domově pro seniory? Přihlaste se na dobrovolnický seminář, který se v březnu uskuteční v Hradci Králové v Novém Adalbertinu. Nabídka je určena seniorům, příp. dalším zájemcům. Akce začíná v 8:50 v přednáškové místnosti Balbínka.

■ 4.–13. 6. 2019

Poutně-poznávací a odpočinkový zájezd do Rumunska a Moldavska s biskupem Josefem Kajnekem

Vydejte se s biskupem Josefem Kajnekem prozkoumat krásy Rumunska a Moldavska! Co vše vás během bohatého programu zájezdu do těchto zajímavých zemí čeká a nemine? Uvidíte nádhernou přírodu Transylvánských Karpat, unikátní byzantské kláštery, historická města a malebný venkov, budete mít možnost relaxu u Černého moře a ochutnávkou vynikajících moldavských vín... Zájezd je pouze s jedním nočním prejezdem (zpět).

Diecézní centrum
pro seniory
Velké nám. 32,
500 03 Hradec Králové

Tel.: 495 063 661,
737 215 328, 734 435 360

E-mail: dcs@bihk.cz

www.dcskhk.cz
www.simeon.cz

lidový i sborový. Sám byl muzikant a hrál na harmonium. Zvlášť krásný vztah měl k dětem, které ho milovaly, a dodnes žijící pamětníci vzpomínají na rozlehlou farskou zahradu, kam je zval na ovoce a ořechy. I na to, že do hodin náboženství přinášel pecny domácího chleba s medem. Včelařství a ošetřování stromů patřilo k jeho koníčkům.

Páter Josef byl velmi skromný: denně se umýval studenou vodou, nekouřil, maso jedl jen výjimečně, k večeři míval pravidelně hrnek mléka a krajíc suchého chleba. Měl rád zeleninu a sladil pouze medem. Poslední varhaník v lidickém kostele, lékař Quido Jeřábek, zase krátce po válce vzpomínal na faráře jako na upřímného vlastence, ke kterému za války chodili přátelé poslouchat zahraniční rozhlas a diskutovat o válečných událostech.

Dny Lidic sečteny

Antonie Škrdllová vzpomínala na poslední dny Lidic takto: „Na Boží tělo v roce 1942 přijelo do Lidic několik aut a v nich gestapo. Ve vsi byl velký rozruch. Zamířili k domku paní Stříbrné a pak k Horákovům. Obě rodiny a jejich příbuzné odvedli na konec vesnice, a tam je hlídali. Mezitím chodili druzí gestapáci od domu k domu a prohlíželi je. U nás na faře vyházeli všechno prádlo a šaty ze skříně a šlapali v tom, řvali, kde máme co schováno. Když nic nenašli, odešli.

Oddychli jsme si, ale naše radost netrvala dlouho. V úterý 9. června byl důstojný pán na Kladně u zkoušky z němčiny. Domů se vrátil večer. Najednou o půl jedenácté bylo slyšet střelbu a bouchání na domovní dveře u fary. Šla jsem otevřít. Dovnitř se vhrnulo šest esesmanů a ihned žádali všechny klíče. Ptali se, kde je farář. Uvedla jsem je do pokoje. Pan konzistorní rada se hned oblékl a šel dolů. Já musela se dvěma vojáky do kuchyně. Dokud jsme byli na faře, viděli jsme, jak esesmani nosí dolů do auta stojícího před farou matriky, zlaté kostelní předměty i šatstvo, prádlo a koberce. Potom nám poručili jít do kostela. Vzala jsem klíče a šla s nimi. Důstojný pán jim musel dát

klíče od svatostánku. Sami si ho otevřeli a vše z něho vyházeli. Přitom jsme se nesměli ani pohnout. Stáli u nás s puškami napřaženými k výstřelu.

Po prohlídce nás vyvedli ven. Chtěli jsme jít k faře, ale oba nás odvedli na dvůr k Horákovům. Na statku jsme stáli až do půl třetí ráno. Pak přišel rozkaz: ženy do školy, muži zůstanou zde... Měla jsem pro důstojného pána balíček prádla. Když jsem mu ho předávala, esesman ho chytil za rameno a srazil ho k zemi. Začal do něj kopat. Chtěla jsem mu pomoci vstát, ale rozzuřený voják mě začal škrtit. Upadla jsem, kopal do mě. Potom jsem musela jít do školy a víc jsme nikoho z mužů a chlapců nad patnáct let neviděli.“

Smrt

Neexistuje jediný svědek, který by dovil nahlédnout na poslední hodiny prožité ve stodole Horákova statku, kde byl s ostatními lidickými muži P. Josef Štemberka zavražděn. Je velmi pravděpodobné, že v této beznadějné chvíli dodával svým farníkům sílu, odvalu i víru a žehnal jim. Skutečností je, a potvrdili to později i samotní esesáci, že lidičtí muži odcházeli před hlavně popravčí čtyř klidně, zpřímá a statečně. Nebyli spoutáni a ani jim nezavazovali oči. Ke zdi Horákova statku se tříasedmdesátiletý bělovlasý pastýř postavil jako jeden z posledních. Byl mu sice gestapem nabízen volný odchod z obce, ale kněz, žijící třiatřicet let v Lidicích, nabídku nepřijal. Očitý svědek z řad zaměstnanců Gestapa po válce tvrdil, že „to farář udělal dobře a díky jeho modlitbám a požehnáním šli muži jako ovce na porážku“, přičemž byla opět duchovní služba faráře Štemberky nacisty zesměšňována.

Na zahradě Horákova statku bylo ráno a dopoledne 10. 6. 1942 popraveno 173 lidických mužů. Potom byla obec srovnána se zemí a zničen i barokní kostel sv. Martina s farou.

zpracováno z dostupných pramenů
na Wikipedii
a na základě textu Miroslava Procházky,
knihovníka z Pečky)

Beula Janice jde za svým snem být lékařkou

Projekt Adopce na dálku® Diecézní charity Hradec Králové dává chudým dětem z indické Karnataky šanci na lepší budoucnost. Naši dárci už pomohli získat vzdělání více než šesti tisícům chlapců a dívek. Dnes jsou z nich učitelky, ošetřovatelky, elektrotechnici nebo účetní a někteří ještě studují. Mnohým se doslova splnil jejich životní sen. Patří k nim i mladá dívka Beula Janice z oblasti Bangaloru, jejíž příběh vám přinášíme...

Její maminka je ošetřovatelkou, a protože jablko nepadá daleko od stromu, tak i mladá dívka Beula už od dětství snila o tom, že jednou bude doktorkou. Po předčasném úmrtí tatínka však měla rodina sotva na živobytí. Díky pomoci dárců se ale může Beula Janice dál vzdělávat v oboru lékařství a jít si za svým snem.

• • •

Mé jméno je Beula Janice Dcosta. Žijeme už jen s mamkou a o rok mladším bratrem. Náš tatka bohužel zemřel na rakovinu v roce 2002. Maminka je ošetřovatelkou na školní zdravotní klinice a je

Díky pomoci dárců se může Beula Janice dál vzdělávat v oboru lékařství. Svým podporovatelům je nesmírně vděčná, že jí umožnili jít si za svým snem stát se doktorkou. Foto: archiv Adopce na dálku Diecézní charity Hradec Králové

jedinou živitelkou rodiny. Její příjem ale nestačí na zaplacení školného.

Od dětství jsem měla sen být lékařkou. Přihlásila jsem se proto na zdravotnický kurz a uspěla jsem. Ale nemohli jsme si to dovolit, protože to stojí šedesát tisíc rupií. Zkoušela jsem získat finanční příspěvek od různých institucí a půjčku z banky na zaplacení poplatků, ale bohužel neúspěšně. Požádala jsem proto o finanční podporu Asha Charitable, které jsem vděčná za pomoc.

Upřímně děkuji Charitě Hradec Králové a Asha Charitable Trust za finanční podporu ve studiu, abych mohla naplnit svůj sen stát se doktorkou. Zůstanu vám navždy vděčná.

Až dostuduji, tak peníze vrátím a můžete je použít na pomoc dalším dětem, které se ocitly v nouzi jako já. Ještě jednou vám s maminkou i bratrem moc děkujeme.

Beula Janice Dcosta)
oblast Bangalore, Indie 2018

Dejte i vy šanci indickým školákům na lepší budoucnost!

Zapojte se do projektu Adopce na dálku na pomoc chudým dětem v Indii.

Jejich vzdělání můžete podpořit i menšími jednorázovými či pravidelnými finančními dary. Děkujeme Vám!

Kontakt: Adopce na dálku® – Diecézní charita Hradec Králové, adresa: Velké nám. 37, 500 01 Hradec Králové, tel.: 495 063 177 (135), e-mail: adopce@hk.caritas.cz.

Více také na www.adopce.hk.caritas.cz a facebooku: [adopce.dchhk.cz](https://www.facebook.com/adopce.dchhk.cz).

Diecézní charita Hradec Králové má nové vedení

Na základě výběrového řízení, které proběhlo 20. února, jmenoval diecézní biskup Jan Vokál k 1. 3. 2019 ředitelkou Diecézní charity Hradec Králové Ing. Annu Maclovou. „*Věřím, že diecézní charita se bude dál rozvíjet nejen po stránce manažerské, ale především v tom, co je jejím primárním cílem: projevování milosrdné křesťanské lásky ve světě. Zároveň bych chtěl vyjádřit své poděkování dosavadnímu vedení*“, řekl ke změně královéhradecký biskup.

Po 26 letech se loučí Jiří Stejskal, který vedl Diecézní charitu Hradec Králové téměř od samého začátku. Významně se zasloužil o rozvoj i profesionalizaci sítě charit u nás a také humanitárních projektů v zahraničí, zejména v chudých oblastech Indie. Za obětavou službu církvi a papeži byl oceněn vyznamenáním Pro Ecclesia et Pontifice (2003). Je též držitelem titulu Rytíř Řádu svatého papeže Silvestra za příkladnou službu v čele Diecézní charity Hradec Králové (2009) a Pamětní medaile sv. Anežky České (2011).

Ing. Anna Maclová foto: archiv Biskupství královéhradeckého

RNDr. Jiří Stejskal, foto: archiv Diecézní charity Hradec Králové

„Já Tvoje cesty nechápu, Ty však pro mne cestu znáš.“ (Dietrich Bonhoeffer) Tímto se s vámi všemi loučím. Jak už víte, v prosinci byl odvolán p. Suchár z funkce prezidenta a 28. února ze stejného důvodu končí i mé působení ve funkci ředitele. Společně jsme vedli diecézní charitu skoro od samého začátku. Začínali jsme od nuly (nebo skoro), dnes máme 200 služeb, 1200 zaměstnanců a na 40 000 klientů ročně... Při zpětném ohlednutí chci poděkovat všem, kteří nás na této cestě provázeli.

Děkuji za podporu arcibiskupu Otčenáškoví, jehož laskavý úsměv nás provázel těmi prvními léty, kardinálu Dukovi, pro kterého byla charita důležitým nástrojem a častokrát nás popoháněl, ať tu či onde reagujeme na nějakou humanitární krizi, a zároveň jsem cítil ocenění naší práce a jeho důvěru.

Nemohu také opomenout spolupráci s dnešním biskupem plzeňským – Tomášem Holubem, jehož věcné a praktické vedení mě v mnohém posunulo dále. Nerad bych vynechal „naše“ indické biskupy a jejich spolupracovníky – jejich práce, stejně jako práce otce biskupa Šášika na Ukrajině, mě naučila mnoho o pokoře.

Jsem vděčný za společenství ředitelů našich farních a oblastních charit. Dlouhá léta jsme se společně snažili vytvořit ne „pracovní kolektiv“, ale společenství křesťanů, kteří budou „světlem“ svého malého světa místní charity a „solí“ země pro ty, kterým máme sloužit. Charita je cestou církve (samozřejmě ne jedinou) do „světa“. K lidem, kteří se skrze nás a naše spolupracovníky poprvé setkávali s církví skrze milosrdnou lásku. Přál bych si, aby i pod novým vedením toto směřování mohlo pokračovat.

Pravděpodobně jsem na někoho zapomněl, to víte, nejsem nejmladší a bohatství setkání s mnoha lidmi je takové, že všechny vyjmenovat nemohu.

Na závěr bych rád zmínil také všechny spolupracovníky na diecézní charitě, jsem hrdý na každého jednoho z vás, byť ne vždy vše běželo, či běží hladce. Každý z vás je originál a mou jedinou snahou bylo, abyste naplnili ideál a originalitu podle Izaiáše: „*Bůh si vepsal do dlaní tvé jméno*“. Měli jste a máte mou důvěru.

Snažil jsem se vést všechny a všechno na bázi důvěry. Víím, že jsem i v téhle oblasti dostal mnohem víc, než jsem vydal, a jsem za to vděčný všem výše jmenovaným a všem, které jsem vyjmenovat nemohl. Věřím, že k charitě mě před 26 lety přivedlo Boží volání a snažím se současnou situaci přijímat jako Boží Prozřetelnost, která mi snad ukáže kudy dál.

S radostí, že jsem s vámi mohl prožít nádherné chvíle, a s přáním, aby charita rostla a plnila svůj úkol výkladní skříně církve, se s vámi loučím.

Jiří Stejskal

Výsledky Tříkrálové sbírky 2019 v královéhradecké diecézi

Název Charity	Počet pokladniček	Výnos
Charita Přelouč	128	326 187 Kč
DCH HK – Nové Město nad Metují	43	292 661 Kč
Farní charita Chrudim	206	958 234 Kč
Farní charita Dobruška	130	696 754 Kč
Farní charita Dolní Újezd	36	280 208 Kč
Farní charita Dvůr Králové n. L.	109	343 972 Kč
Farní charita Litomyšl	108	526 590 Kč
Farní charita Náchod	188	980 010 Kč
Farní charita Rychnov nad Kněžnou	143	869 708 Kč
Farní charita Studenec u Horek	42	184 573 Kč
Oblastní charita Červený Kostelec	227	988 324 Kč
Oblastní charita Havlíčkův Brod	446	2 425 836 Kč
Oblastní charita Hradec Králové	417	1 632 029 Kč
Oblastní charita Jičín	111	439 791 Kč
Oblastní charita Jilemnice	75	420 647 Kč
Oblastní charita Kutná Hora	196	755 610 Kč
Oblastní charita Nové Hradky u Sk.	246	960 939 Kč
Oblastní charita Pardubice	449	1 286 371 Kč
Oblastní charita Polička	156	797 555 Kč
Oblastní charita Trutnov	60	209 020 Kč
Oblastní charita Ústí nad Orlicí	603	3 079 057 Kč
Koleta celkem	4 119	18 454 076 Kč

Poznámky a vysvětlivky: Uvedené údaje jsou až do úplného zkontrolování dokladů pouze orientační. DCH HK = Diecézní katolická charita Hradec Králové (u DCH HK je uveden výtěžek sbírky v Novém Městě nad Metují a okolí).

Děkujeme všem dárcům za štědrost a solidaritu!

Díky také všem koledníkům a dobrovolníkům za pomoc!

Tříkrálová sbírka vynesla přes 18,4 milionů korun. Děkujeme!

Královéhradecká diecéze: Letošní Tříkrálová sbírka vynesla v královéhradecké diecézi rekordních více než 18,4 milionů korun českých. Charity z darovaných peněz podpoří především své služby na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším potřebným v regionech, kde byly příspěvky vykoledovány. Část výtěžku sbírky poputuje na humanitární projekty v zahraničí. „Jsem rád, že pomoc nemocným a potřebným lidem spojuje. To ukázal i tento ročník dobročinné Tříkrálové sbírky. Děkujeme všem štědrým dárcům za laskavé přijetí našich koledníků a za projevenou důvěru. Díky také všem koledníkům a dobrovolníkům za pomoc,“ uvedl ve svém poděkování RNDr. Jiří Stejskal, ředitel Diecézní charity Hradec Králové.

Obětavost desítek tisíc koledníků je také hlavní příčinou úspěchu letošní sbírky. „Ti vyšli do ulic i přes často nepříznivé počasí, hráli, zpívali, rozdávali lidem dárky. Lidé ocenili jejich obětavost a to, že se nevzdali ani v nepříznivém počasí, i za sněhu a velkého větru,“ ocenila pomoc koledníků celostátní koordinátorka Tříkrálové sbírky Gabriela Víšová. Celorepublikový výtěžek sbírky je rovněž rekordní a čítá celkem přes 120 milionů korun i s výnosem dárcovských SMS, které zaslali diváci v průběhu Tříkrálového koncertu v Brně odvysílaného Českou televizí.

Podrobné výsledky Tříkrálové sbírky v regionech najdete na této straně nebo na www.hk.caritas.cz a www.trikralovasbirka.cz, kde se také dozvíte více o konkrétních záměrech využití vybraných peněz.

Jana Karasová)

(KALENDÁŘ NA BŘEZEN

Žireč u Dvora Králové nad Labem

■ 1. 3. od 18 hod. MaRS – Maraton s Roztroušenou Sklerózou 2019

Domov sv. Josefa, cvičební sál v Domě sv. Damiána. Na programu je kruhový trénink s rehabilitačními pracovníky a možnost občerstvení v kavárně. S sebou sportovní oblečení i obuv a ručník. Z dobrovolného vstupného budou pořízeny rehabilitační pomůcky. Přijďte si zaspotovat pro dobrou věc! Více na www.domovsvatehojosefa.cz.

Ústí nad Orlicí

■ 28. 3. v 18 hod. Žáci ZUŠ hrají pro hospic

ZUŠ, koncertní sál. Vstupné dobrovolné. Výtěžek koncertu půjde na podporu Domácího hospice Alfa-Omega. Pořádají Oblastní charita Ústí nad Orlicí a ZUŠ Jaroslava Kociána. Charitativní koncert podpořila Nadace Divoké husy, která výtěžek akce zdvojnásobí. Více na www.uo.charita.cz.

(AKTUALITY)**V březnu bude zahájen vzdělávací projekt Dekacert CZ, který podpořila Nadace Renovabis**

Hradec Králové: Loni v prosinci schválila Nadace Renovabis vzdělávací projekt Dekacert CZ, jehož cílem je podpořit identifikaci charitních pracovníků s křesťanskými hodnotami na základě Desatera. Jde o projekt Diecézní charity Hradec Králové a jeho hlavním záměrem je vyškolit v pěti českých a moravských diecézích nové lektory, kteří budou Etický program podle Desatera dále rozšiřovat. Jeho autorkou je prof. Elisabeth Jünemann z německého Paderbornu.

Již od roku 2013 některé Charity začaly tento program více objevovat a ředitelům v naší diecézi jej představila sama zakladatelka na čtyřdenním semináři v Neratově. Práce s ním je hodně tvůrčí a zajímavá. Od té doby se program rozšiřuje v dalších organizacích. Prof. Jünemann již realizovala několik seminářů v Olomouci a minulý rok i v Českých Budějovicích. To bylo základem pro vytvoření záměru našeho projektu.

Vzdělávací institut o.p.s. pro charitní praxi, jehož zřizovatelem je Diecézní charita Hradec Králové, má již akreditované semináře od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Institut bude také garantem dalšího rozvíjení programu Dekacert u nás, vzájemné spolupráce všech lektorů i Charit, které etický program zavedou do své praxe.

Na slavnostním zahájení prvního kurzu pro lektory s prof. Elisabeth Jünemann, které se uskuteční ve středu 20. března

2019 v Hradci Králové, se sejdou zástupci českobudějovické, plzeňské, olomoucké, ostravsko-opavské a naší diecéze, aby podepsaly dohodu o spolupráci na projektu. Ten bude trvat do poloviny roku 2021 a jeho součástí bude i výzkum realizovaný vedoucími pracovníky Křesťanské sociální práce na CMTF v Olomouci. Více informací naleznete také na webových stránkách www.desaterovcharite.cz.

Ing. Mgr. Zdenka Kumstýřová, ředitelka Vzdělávacího institutu)

Indické fotky a příběhy putují českými městy

Královéhradecká diecéze: Putovní výstava Svět indických dětí je stále v pohybu. Fotografie a příběhy dnes již dospělých absolventů projektu Adopce na dálku byly vystaveny v Přelouči, Kutné Hoře, Holicích, Vysokém Mýtě a Pardubicích. Hradecká Diecézní charita touto cestou prezentuje výsledky Adopce na dálku, která už od roku 2000 propojuje dárce a chudé indické děti. Letos jsou domluvené instalace výstavy v Králíkách, Hradci Králové nebo Litomyšli. Termíny a místa konání a také více informací o charitní pomoci v Indii najdete na www.adopce.hk.caritas.cz.

Dárci Diecézní charity Hradec Králové pomohli za 18 let již více než 6000 indických dětí k lepšímu vzdělání. Dlouhodobá podpora dárců má smysl. Z absolventů projektu se v řadě případů stávají učitelé, zdravotní sestry, účetní nebo strojní inženýři. Jsou to sebevědomí lidé, kteří se dokážou postarat o svou rodinu a jsou přínosem pro celou indickou společnost.

Vojtěch Homolka)

ADOPCE NA DÁLKU®
Diecézní katolická charita
Hradec Králové

„Prosím přispějte na léčbu.“

Jmenuji se Sebastian a je mi 12 let.
Už čtvrtým rokem jsem zapojený
do tohoto vzdělávacího projektu.
Ale teď jsem upoutaný na lůžko
a nemůžu chodit do školy.

**Konto pro nemocné
školáky v Indii**

1387434288/2700
variabilní symbol **54000**

Diecézní katolická charita Hradec Králové, Velké náměstí 37/46, 500 01 Hradec Králové / tel.: +420 495 063 177 (135) / e-mail: adopce@hk.caritas.cz / web: adopce.hk.caritas.cz

Tanzanie

PROJEKTY ZDRAVOTNÍ PÉČE

Papežské misijní dílo dětí v Tanzanii aktuálně podporuje dva projekty zaměřené na zdravotní péči. Oba jsou v diecézi Mbeya a týkají se zhruba 65 tisíc dětí.

Provoz zdravotního střediska lyunga

Zdravotní středisko lyunga začalo fungovat v roce 1980 jako stacionář pro zdravotně postižené děti. Nedávno bylo změněno na zdravotnické středisko zaměřené na pomoc těhotným ženám a dětem. Cílem projektu je poskytnout jim zázemí a léky.

Zdravotní péče o postižené děti

Tento projekt se zaměřuje na zajištění lékařské péče a celkové pomoci postiženým dětem – nákup invalidních vozíků, chodítek, elektrických vozíků, léků a příspěvek na asistenci. Cílem projektu je poskytnout dětem s postižením, které žijí v diecézi Mbeya, pomoc a zajistit pro ně rehabilitaci.

Projekt můžete podpořit odesláním libovolné částky

na účet 72540444/2700 pod VS 40.

Do poznámky uveďte "Tanzanie".

Za vaši štědrost upřímně děkujeme!

sledujte nás také na:

<https://www.facebook.com/PapezskaMisijniDila>

https://twitter.com/missio_cz

<https://www.youtube.com/user/missiocz>

Čas v klášteře

Čas pro Boha

Čas pro sebe

Čas pro chvíle s komunitou

Pro všechny křesťany
Po celý rok
Klášter Hoješín

Cena dohodou – dle roční doby

Kontakt sestra Gratia

733 755 824

sestragratia@seznam.cz